

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leifner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 50,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-6 Dollár.

A Mizrachi a világkongresszus sodrában

A világ vallásos zsidósága erélyesen követeli a luzerni kongresszustól a hagyományok tiszteletét

A luzerni kongresszus meg folyik. Elhangzott Sokolow megnyitó beszéde, amely keresztmetszetét adta a zsidóság világhelyzetének. Egymillió kétszáz ezer sékelfizető felnőtt zsidó nevében ült össze a világ zsidóságának ez a grandiózus parlamentje, amelyre kormányok küldötték el képviselőiket, világlapok tudósítói jegyezték minden mondatot és tizenhat milliónyi nép zöme figyelt feszült figyelemmel minden mozzanatot. A megnyitó ünnepélyessége után következett a napi munka. Öröndetes és felemelő, hogy van egy Irfiu, akinek neve multja és széles perspektívája, beállítottága elegendő ahhoz, hogy a kongresszus méltósága kifelé és befelé egyaránt kidomborodjék. Weizman ül a pódiumon és egyéniségének varázsa elegendő ahhoz, hogy a szembenálló és sokszor igen lényeges ellentéteket mérsékelje, ha elintézni nem is tudja.

A kongresszus nagyvonalúsága imponáló. Az egész világ figyeli, hogy a zsidóság eme komor napjaiban, miképpen reagál a mi parlamentünk a történésekre és miképpen mutat utat, a bizonytalan jövőben. A luzerni kongresszusnak negyven éves multja van. És szédületes az út, amelyet a kezdet bizonytalansága óta megtett. — De még nagyobb út áll előtte és elsősorlatos, hogy többezer éves népi mult után most nem érünk már rá. Mintha mindenfelől azt hallanánk: hogy gyerünk, gyerünk, siessünk, mert nincs sok idő már és nem érünk rá a lassu medítelésre. Egész zsidó galufi életünk tempója a technika századának megfelelően követeli, a mielőtti kifejlődés: s amíg a világ lelki beállítottága ősbib keretek között mozog, mint évezredekkel ezelőtt még Németországban és másfelé is az emberiség legsötétebb korait megazudató kutmérgezés folyik, addig a megoldást a huszadik század gyors módszerével sürgetik a népek és erőlteti az idő.

Heroikus erőfeszítés bramutatója a luzerni kongresszus és mert minden vajadás fájdalommal, bajjal és néha tragikus megnyilvánulásokkal jár, úgy a zsidóság eme nagyszabású jövőépítése sem lehet zökkenésmentes.

Feljesen tudatában vagyunk és elismerjük, hogy az új zsidó élet fundamentumai lerakásának szemlélői, munkásai és harcosai vagyunk ezekben a napokban, de ez nem tehet elfogadható senkit és a megátadások, kritikai hangok nem jelentik egy percig sem, mintha ne hodolnánk teljes megértéssel a nagy műipitói, vezetői és utmutatói előtt.

Ami fájdalmas ezekben a napokban, azt és meg kell mondjuk. Ma már szabad nyíltan feltárni mindazt, ami lelkünk mélyén fáj,

Amikor négy gyermek cipőben járt a Palesztina-épités, amikor olyan gyenge palánta volt hogy alig-alig lehetett megóvni a lefagyástól, akkor nem volt szabad egy hangos szóval sem bántani De amikor a zsidóság lélekaránya a legmélyeszeri álmok felé halad amikor kilométeren felül jár a zsidók száma, akik az Csujhon rögös talaján építették ki existenciájukat mikor nem kell verbuválni az ezreket, akik odakiváakoznak, hanem vissza tartani az ország megrohanásától a zsidó százazreire, akkor szabad kimondanunk, hogy a brit impérium ténykedései nincsenek összhangban mindazzal, amit a zsidóság produkál!

Itt van mindjárt a „Legislative Council” kérdése. Miért éppen most veti fel ezt a kérdést Londonban az angol kormány? Miért most olyan sürgős az angoloknak a palesztinai parlament létesítésnek kérdése, most amikor látja, érzi, hogy a világ zsidóságának az üldözések és gyűlölködések óceánjában, az egyetlen kikötőnek és biztos révnek éppen Palesztina látszik? Miért akarja most felkorbácsolni az arab szenvedélyeket és miért éppen most akarja megmentőként a világ zsidóság elé állítani, hogy ne legyen optimista, mert Palesztinában nem az általa annyira vágyott új zsidó ország létesül, hanem egy új galufi vátozat, amelynek más strukturája van ugyan, de mégsem az, amire annyira és oly régóta vágytak. Ünnepontás akar ez lenni és a hagyományos zsidó tradíció új megnyilvánulása. Amely szerint zsidó öröm nem lehet zavartalan? Amikor egy szét szórt, sokat szenvedett és ma is emberfeletti módon szenvedő nép utolsó reménysugara látszik és sugárzik mindentelé Luzernből, ahol milliók nevében beszélnek milliókhoz, akkor le kell rontani ezt azzal, hogy zsidó ne bizzad el magad, mert hosszú és tövises út az, amely még előtted áll.

És a belső vajadás? Az a struktúra, ahogy a mi parlamentünk kinéz az ideológisták szemszögéből nézve. A munkásság tulajdngó képvisellete, holott a világ zsidóságának reprezentánsai, akik a nép zömét képviselnék, az nem a proletariátus, hanem a burzsoázia és az intellektuális réteg. És miért egy országépitést azonnal osztályelentétekkel súlyosbitani. Amellett a palesztinai munkásság jól látja, hogy a zsidó tőkét csak az zal lehet bevinni az országba, azt a zsidó tőkét, amely nem kamat rabszolgaságot, hanem konstruktív épitést jelent, hogy megadják neki a lukrativitást, ha módot nyújtanak neki és biztonságot arra, hogy megtartódjék és gyarapodjék. A kongresszus tónusán meg látszik, hogy a munkásság képviselői nagy-

részt tudatában vannak ennek és az ugynevezett „nagykoalícióval”, azt akarják elérni, hogy az országépités vezérkarában minden felelőség kellőképpen érvényesüljön.

A revizionisták eldávoldása nem azt jelenti csupán, hogy 200.000 sékelfizetővel többet reprezentált volna a kongresszus, hanem azt, hogy van egy elég tekintélyes rétege a Palesztinát igénylők táborának, akik nem bírtak megalkudni a mai helyzettel és a programjukat nem tudták összeegyeztetni a mai vezetők által követett programmal. Nem lehetne szebb és komolyabb feladata a luzerni napoknak, ha sikerülne az N. Z. O.-ba tömörült elkeseredettek táborát ismét visszahívni közéjük, mert életbevágóan fontos éppen napjainkban, hogy ne járjon senki külön uton és mindenki megtalálja a nagy keretben mindazt, amit vár és amiótan vágyik.

Sajnos — és itt kritikai hargot kell megüssünk — sajnos, bizonyos nagy frakciók táborát bizony negligálják a kongresszuson. Ez nagy hiba, alapvető hiba, amit reparálni kell és biznunk is kell abban, hogy ezek a kérdések még megoldást találnak. Ra kell mutassunk nyíltan arra, amire célzunk. A Mizrachi viszonya a cionista szervezethez, most nagyon kusza és bizonytalan. A krakkói konferencia új utakra lépett. Új és radikális megoldás felé hajlik. Új válszvik megelégtették a vezetők és megalégtette a mizrachisták zöme is, hogy tovább is a „fort wurschteln” politikát üzzék.

A Mizrachi a vallási követelménye: teljesítéséhez, illetve garantálásához kötötte részvételét a kongresszus elnökségében és aktív munkájában. Ez a taktika hathatósan látszik, sokkal eredményesebbnek, mint a sablonos, ugynevezett parlamentáris forma betartásánál. A Mizrachi ma céltudatos politikát folytat. És minden joga és minden oka meg van arra, hogy felhagyjon az eddigi erőtlen és deklarációkon lovagló taktikával.

Mit adott és mit kapott a vallásos zsidóságot reprezentáló Mizrachi a szervezettől?

Adta az erkölcsi bázist arra, hogy nyugodtan hivatkozhatott a cionista világ arra, hogy ime mögöttünk állnak a vallásos zsidóság százazrei is, tehát nevében is beszélhetünk. Viszont a mizrachisták keserű szívvel állapíthatták meg, hogy a chinuch kérdésében, ami zsidó szempontból olyanannyira fontos, mindig háttérbe szorultak követeléseik. A palesztinai iskolák egyrésze nem adta meg azt a valláserkölcsei nevelést sem, amely még a világ legtöbb államában uzudlis. Kétszeresen fontos azonban a zsidóság szempontjából, hogy a jövő generáció egy új országban ne csak materialista alapon neve-

lődjék, elhanyagolva a zsidóság létének alapvető fundamentumát a vallást hanem annak szelleme konzerválja a további létét. Nyíltan kimondja a Mizrahi mosi már, hogy ezt nem nyelheti le tovább s ha ebbeli kérése nem teljesül akkor soha fel nem lépnek utjait azoktól, akik osztályharc dogmatikáján át, akarják az új zsidóság alapjait megvetni. Nekünk nem kell Mózes helyett és nem kell vörös májra éseje, a fák újve helyett. És képtelenség az, hogy a világ zsidóságának osztályon részvételével alimentált Keren Hajeszd és Keren Kajemmet pénzeket olyan institúciók támaszasson a cionista szervezet, amely a szombat szentségét és a kószerság fontosságát vita tárgyává teszi. Intézményesen minden zsidó szervnek, minden zsidó közintézménynek Palesztinában a vallás alapján kell állnia mert az adja meg karakterét annak, hogy zsidó ország épüljön ott fel és nem egy szociális kísérleti átomás marxista ideológusok számára.

És nem tölthetjük a zionisták tovább, hogy amikor egy kicsit merészebben követelték logikus és jóságos követelményeiket, akkor mindig a cionista szervezeten kívül álló Aguda felé nyújtotta kezét a Szervezet, mint aki azt mondta, hogy van nekem egy olyan „barátom” is, aki azt akarja amit ti és mégis jobban van velem. Ezt nem nézheti tétlenül a Mizrahi ha felvetettük a kérdést, hogy mit kapott eddig a Mizrahi, (majdnem semmit), akkor fel kell vetnünk a kérdést, mit adott és ami még fontosabb mit adhat a Mizrahi ha követeléseit teljesülnek?

Mit adhat? Ha követeléseit honorálják, akkor egy táborba tömörítheti a világ zsidóságának azt a részét, amely szigorúan vallási alapon áll, amely eddig éppen ezek miatt nem tudta magát elhatározni, hogy minden erejével támogassa az országépítés művét. Ezeket az új százezerket lehet, hogy milliókat — tudja hozni, akik eddig kívülálltak, de bejárnának, ha látnák, hogy a zsidó szombat, az valóban szombat Tel-Avivban is ha látnák, hogy a chalucok konyhája valóban nem araboktól vásárolja a húst, ha látnák, hogy a zsidó iskola nem abban merül ki, hogy héberül tanítja a csillagászatot, vagy szociológiát, hanem a zsidó lényegét adja, amely több ezer éve tartja fenn fajunkat, vallásunkat a sok üldözés és támadás dacára.

Ma, amikor a zsidó nemzeti gondolat a fejlődésnek azon fázisát éri el, amely le kell rövidesen döntse a cion gondolatban egyesülők között fennálló pártfalakat, egyedül a mizrahi elgondolás az, amely a zsidóság helyes célkitűzése lehet és csakis a Mizrahi az ő százszázalékos pozitív zsidó felfogásával tudja a nagy vallásos zsidó tömegeket azon nagy keretben összefogni, amely mást nem lát Palesztinában, mint a Zsidó Államot, a tradicionális múltban való bekapcsolódással és az össz-zsidóság jövőjét, a Szentland centrális erejével kiépíteni.

Ha cionista pártok értékelni tudják és fogják azon hatalmas etikai súlyt, amelyet a Mizrahi az univerzális zsidóság szempontjából képvisel, akkor a rendelkezésre álló erővel a cion gondolat oly értékes, hatalmas táborát nyeri meg, amely az országépítő munkának nagyot, sokat és örökké marandót tud alkotni.

A Mizrahi tud adni és tud már követelni is. Erélyesen, bátran és nyíltan. Ez az új taktika, amelyet mi jónak és egészségesnek találunk. És a követeléseink megőrzése találnának, amire Weizman elnök nyilatkozata után remény van, akkor rendkívül sokat nyer a mozgalom, ha nem, akkor viszont a revizionisták új táborral szaporodhatnak majd, amely nagy csapás lenne arra a nagy konstruktív építésre, amelynek legjobb példái, legkiválóbb munkásai és elméleti rajongói ott ülnek a luzerni kongresszus-teremben — és történelmet csinálnak. A zsidóság legújabbkori történelmét, amely évszázadokra előre kell megszabja azt az utat, amelyen egyedül és kizárólag járhat a világ zsidósága ma és járnia kell az elkövetkező generációknak is.

SZÉKELY Posztóáruház

közli, hogy Oradea, Str. Avram Iancu 5. alatt 15 éve fennálló üzletét augusztus hó végén

Piața Unirii, Saspalota áthelyezi!

őbejárati sarokhelyiségbe

Minden vevő aki az új helyiségeben szeptember 7-ig bezárólag legalább 200 leierért vásárol, **INGYEN** egy patent nikkelt csavarirónt és már 1000 lei vásárlásnál egy művészi kivitelt **töltőtollat kap ajándékba!**

Senki el ne mulassa ezt a kedvező alkalmat!

A komintern moszkvai gyűlése és a cionizmus

A komintern nemrégiben megtartott moszkvai ülésén, egy arab kommunista is beszédet tartott, amely abból a szempontból érdekes, hogy Palesztinával és a cionizmussal is foglalkozott. A komintern régi kedves terve, hogy a koloniális népeket fellátsza az európai hatalmak ellen. Mindenféle a nacionalista érzelmeket igyekeztek felkorbácsolni, amelyet bár elvben elutasít a III. internacionálé, azonban a cél érdekében ezt is felhasználja. Így történt azután, hogy az arab effendik, a legtipikusabb kizsákmányolók mindenkor szíves támogatásra találtak Moszkvában.

Az arabok képviselője Ramsi volt, aki a siriai, palesztina, transjordániai arabokat képviselte. A szónok megemlítette, hogy 60 millió arabot, azzal a céllal osztottak szét 12 különböző országba, hogy ezzel könnyebben leigázhassák őket. Az arab törzsek azonban tisztában vannak ezzel a tendenciával és a kommunisták segítségével le fogják rázni az európai imperialista hatalmak igazját. Az arab kommunisták kötelessége, hogy

„okosan és feltűnés nélkül” operáljanak az ügy érdekében, mert le kell küzdeni a koloniális hatalmak imperializmusát.

Mivel az arabok nagyrésze Előázsiai és Északafrikában parasztokból áll, elsősorban egy parasztfordulathat kellene előkészíteni. Ezután élesen kikelt a cionisták és a cionizmus ellen, mivel ők jelentik az imperialista gondolat legerősebb szóvivőit Palesztinában és a Közeleleken.

A cionizmust erősen üldözik a szovjetben. Sokszáz cionista sanyalódik Szibériában, ahova deportálták őket. Mindenesetre nem szabad elfelejteni, hogy a komintern nagy súlyt helyez arra, hogy az arabok közt erősítse a propagandát s valószínű, hogy az érdekeltek nagyhatalmak, így elsősorban az angolok, franciák, oroszok nem felejtik el, hogy az arab kommunista Ramsi mit mondott a moszkvai komintern legutóbbi ülésén és ilyen értelemben fogják a szovjet propagandát az impériumok alatt lévő arablakta országokban ellenőrizni.

Dr Medvigy Gábor nagyhatású beszéde a pesti Ügyvédi Kamarában a numerus-claususról

A magyar törvényhozás új utakra indult. Az utat bizonyos mértékben Berlinből mutatják. Nem is tudnánk elképzelni másképpen ha olvassuk, hogy az ősszel a parlament elé terjesztendő ügyvéd-törvénytervezetével kapcsolatban milyen intézkedéseket akar megtenni a magyar kormány. Szerencsére azonban ezt a retrográd és igen sok tekintetben zsidóellenes törvényt kiadta a kormány véleményezés véget az ügyvédek fórumának, a kamarának is. Így a budapesti ügyvédi kamara is foglalkozott egyik legutóbbi ülésén a kérdéssel és főképpen a 31. §. fölött volt nagy vita, amely bizonyos numerus clausust akar bevezetni az ügyvédség körében.

Ekkor állott fel dr Medvigy Gábor, az Oradeáról elszármazott és liberális szelleméről ismert ügyvéd, aki tekintélyes közéleti tényező Budapesten és olyan beszédet tartott, amelyért örök hálára kötelezte nem a zsidóságot, hanem azt a szellemet, amelyet évtizedeken át hirdetett Kossuth Lajostól kezdve Tisza Istvánig minden felelős magyar tényező. Dr Medvigy Gábor többek között azt mondotta, hogy „az ügyvédi kamara falában épített márvány-tábla azt mutatja, hogy az elesett pesti 66 ügyvéd

közül 47 zsidó nevét olvashatjuk, már pedig, ahogy akkor nem kérdeztük, hogy vajon a numerusok arányában halnak-e meg, vagy nem lehet követelni most sem, hogy a 31. §. értelmében húzzunk határvonalat magyar ügyvéd és ügyfél között.” A beszédnek fulmináns hatása volt. Az ügyvédek egyhangulag elfeladték a 31. §-t és kérni fogják a magyar kormányt, hogy tekintsen el ettől a szakasztól.

Dr Medvigy Gáborról, a régi bihormegyei liberális szellemű férfiról meg kellett írunk ezeket az elismerő szavakat, amelyek olyan helyen is jólestek, amelyek senki számára nem lehetnek közömbösek.

Két Palesztina filmet állítanak ki a velencei nemzetközi film-kiállításán. Az augusztus 10-én kezdődött velencei 3. nemzetközi film-kiállításán két Palesztina filmet is bemutattak. Az egyik az „Avoda”, amelyet Lersy rendező készített, a másik „Az új élet”, amely úgy mint az első, a palesztinai élettel foglalkozik, az új zsidó településekkel. Mindkét filmet a Keren Hajeszd főtitkára, Leo Herman mutatja be.

Ember és politikus...

Maniu Gyula volt miniszterelnök egy zsidó kisleányt Tekirgiolba küldött saját költségén, hogy fájós lábát meggyógyíthassa

Simleul Silvaniei. Maniu Gyula itt él közöttünk. Alig néhány kilométernyire lakik innen az ősi kurián, Badaciban (Badacsony), amelynek ma már történelmi nevezetessége az, hogy a régi híres, bátor harcos, Románia többszörös volt miniszterelnöke idején mindig felejtett a bucarestii lázas és munkás napokat. *Badacini remete*: ez lett Maniu Gyula neve sokszor, amikor pártjának harcai teszik fáradttá, vagy amikor lent az ország fővárosában kell az ezerfeji hydrával megküzdeni amelyet nagy politikának neveznek.

Maniu Gyula simleul silvaniei környékén fogalom. De nemcsak azért, mert országok sorsát intéző történelmi jelentőségű egyéniség, hanem mert itt ember, aki kijár a gyümölcsösébe és ápolja híres gyümölcsfáit, megnézi, hogy kapálják emberei a szőlőtövéket és közben elgondolkozik azon, hogy mennyire forgandó az élet utja, hogy milyen magas polcokon is éri a nagy férfiakat csalódás Maniu Gyula csalódásai közé tartozik az is, hogy negyven éven át volt fegyvertársa, Vaida-Voevod Sándor volt miniszterelnök otthonya a régi harci zászlót és új teóriákkal, a zsidóságot tönkretenni akaró „numeias vaachikus” mozgalommal új utakon kereste maga elvarárait és közvetve taán a nagy ország jövőjét is. Vaida csalódást talált a nagy dicsőség helyett. Vaida Sándor eltávozott arról a mesgyéről, amely hallatlan kerekét jelentett azoknak a politikusoknak, akik egyszer a magyar parlamentben küzöttek a románsággal és amikor évtizedes harcaik legszebb gyümölcsét learatták, akkor mint Románia vezetői és vezérei állottak egy ország kormányhajójánál. És Vaid nem tartotta ezt a nagy sikert jelentő csúcsot végleg elértnek. Lement ismét a mélybe, hogy újra

kezdje a feltörekvést. Ugy érezte hogy legjobb lesz, ha a zsidóság hátán, a zsidóság vérén, bőrén és tönkretételén juthat legjobban fel ismét a legmagasabb régiókba.

Maniu Gyula nem akarta és nem tudta követni ezen az uton reu fegyvertársát és barátját. Elváltak utjaik, de azért néhány legutóbb tartott beszédében, mintha Maniu Gyula is hódolt volna a korszellemnek és bizonyos szempontból antiszemita velleitásokról tett volna tanulságot. Emlékezhettünk sibiui beszédére, amelyben azt mondta, hogy a simleul silvaniei környéki paraszok nem tudnak bevásárolni a hét végén, mert minden zsidóval zárva van szombaton és ezen segíteni kell. Ez rem a régi Maniu Gyula hangja volt, nem azé a felvilágosított európeéré, aki puritanizmusával, józan belátásával és horizontális átfogó képességével tudta népének és saját magának megvalósított ideáját élete lefeljén megérni. *Ez nem az a Maniu Gyula volt, akiért a zsidó tömegek százezrek oly lelkesen harcoltak amikor először indult a parlamenti harcokba, amikor a nemzeti pártot egy ragyogóan tiszta választáson fölényes győzelmet aratott a többi pártok felett.*

Ehhez a győzelemhez a zsidók is hozzájárultak a maguk lelkesedésével és támogatásával. A zsidó százezrek egész Romániában, de még inkább Erdélyben mindig és mindenkor elismerték Maniu Gyula páratlan képességeit és a demokráciába vetett szilárd hittel állottak mögéje.

Most, amikor konjunkturája van az anti szemitizmusnak világszerte és Vaida is ezt használja fel trambulinnak egy kissé mint-ha megingott volna Maniu Gyula is. A hozzá közelálló Romania Noua című lapban éppen a napokban jelent meg Boila Zaharia dr.

tollából egy olyan cikk, amelyből arra lehet következtetni, hogy a régi nemzeti pártot is antiszemita lett és a lap mögött álló „okkult erők”, így Maniu Gyula is, már nem a régi.

Vajjon tényleg nem a régi?

Felmerül ezek után a kérdés, hogy a badacini remete valóban nem szereti már a zsidókat? Elfelejtette már hogy egykor, vidéki fiskális korában, amikor csak a magyar ország románia egyik vezetője volt, mennyire összeforrt a zsidósággal, mennyire megismerte becső életüket és munkásságuk konstruktív mivoltát, mennyire látta azt, hogy milyen építő munkát végeztek a magyar fővárosban és mennyire dolgoztak a nemzeti ügyük érdekében. Ő tudta és tudja jól és ismeri a zsidóság értékeit és hogyha a sibiui beszédében kénytelen volt az akkor nagy elánnal meginduló Vaida féle mozgalmat „egy kis antiszemizmussal” ellensúlyozni és ha a Romania Nouaban fegyvertársai még mindig anti zsidó hangokat ütnek meg, a nagy kérdésre, hogy vajjon Maniu Gyula, Románia volt és valószínűleg

Éli és Sámuel

Irta: Salom Asch

II.

A visszahagyott gyermek komolyan munkája után látott. Reggelente olajat öntött az örök lámpába, lekaparta az oltárról a visszamaradt husdarabokat, hogy azok rendszeren elégettessenek és az illatos füstöket hintette az oltárra. Mindent, ami Sámuel tett, őszintén, szívből tette. Nem Éli fiainak nyomdokain haladt. Látta bűneiket és nem vett példát róluk, inkább megvetette őket.

Évente a husvéti ünnepekre jöttek Sámuel szülei, hogy áldozatot mutassanak be. Hoztak magukkal áldozáshoz szükséges ruhákat, mert látták jártasságát az Ur szolgálatában. Látták, ahogy az örök mécsét meggyújtotta, bemutatta az áldozatot és örvendtek. De csak csendben örültek és nem mutatták nagy örömeiket.

Éli fiai is szerették Sámuel, mert oly jó és csendes volt. Mindent elvégzett, amit rábíztak. És oly ügyes volt munkájában, hogy mindent rábízhattak. Ha áldozatot hoztak hozzájuk, úgy akkor csak a maguk részét vették le — azonkívül kivettek darabokat a fazékból — de a munkát Sámueire hagyták. Ő nagyon szívesen végezte el ezt is és meg voltak elégedve vele. Gyakran húst is adtak neki.

— Végy ki már egy darabkát a fazékból is — mondá neki Chofni az idősebbik.

— Végy, néked szabad!

— Nekem elég egy darabka vese, melyet Isten a papoknak kijelölt — válaszolta a fiu.

— Ne legyen az ember olyan vallásos — mérgelődött Chofni.

— Egy darabka hús! Mit tesz az?

— Sámuel hallgatott.

— Oh ő egy szent — gunyolódott Pinkász, a fiatalabbik.

De az öreg Éli félelmet érzett a kis Sámuel előtt. Nem láthatta, nem tudta, hogy milyen a külseje, de füleivel hallotta és egész lelkével érezte a fiu csendességét. Csendes emberek gondolta, csendes és biztos utjait járja. Nem hallani és nem látni semmit.

És egyszer mikor, hogy Chofni, Sámuel szidalmazta mert nem akart húst kivenni a fazékból, közbeszólt:

— Ami igaz, az igaz. Nem muszáj tulzolt vallásosnak lenni. Hébe-hóba kilehet venni egy darabka húst is. Én is pap vagyok és szolgáltam az Istent.

A kis Sámuel hallgatott.

Mikor szülei áldozatukkal az ünnepre eljöttek, így szólt az anya:

— Hallgass arra gyermekem, amit idősebb emberek mondanak, amit jó és vallásos emberek jónak látnak.

És mikor anyja, az öregnél fiáról kérdezősködött, halkan sóhajtván válaszolta:

— Ami igaz, az igaz. Vallásos gyerek De...

Az anya feszülten figyel, hogy miféle „de...” lehet az.

Az öreg csak csóválta a fejét és nem szólt tovább semmit.

Az anya aztán a fiához ment és ő is rázta a fejét:

Oh gyermek, oh gyermek!

Igy élt Sámuel Élinél Silóhban a frigy-

szekrény mellett és elvégezte jól és vallásosan azok számára szolgálatait, akik Isten frigyládájához eljöttek Silóhba. És Éli fiai bűnös emberek voltak, húst vettek ki a fazékból és elcsábították az asszonyokat, akik eljöttek, hogy Istenhez imádkozzanak.

Az öreg vak Éli továbbra is az ajtó előtt ült, melegítette öreg csontjait a napon és mindég azon gondolkodott, hogy Isten miért nem jelent már meg oly sok sok év óta házában?

Eppen akkor ment el előtte Sámuel akit megszólított — Sámuel, Sámuel!

— Mit akarsz atyám?

— Hova mégy?

— Olajat önteni az öröklámpába.

— Olajat az öröklámpába önteni? — kerepelte az öreg, puha fogatlan álkapcsáival maga elé. Olajat az öröklámpába... az jó... az jól van.

Egyszer éjjel, mikor Sámuel fehér ingében, melyet anyja csinált, a sátorban feküdt és jól aludt — miután az oltárt lemosta, az öröklámpást meggyújtotta, úgy, hogy a csendes, sötét helyet csak gyengén világította meg — mintha úgy hallotta, hogy a frigyládából nevének szólították volna:

— Sámuel, Sámuel!

A fiu felegyenesedik és körülnézett. Senki sincs itt. Csak a lámpa ég, mint amikor meggyújtotta.

Felkelt, kiment belépett a vak Éli sátrába és felköltötte:

— Atyám, te szólítottál?

— Nem, nem hívtalak — válaszolt az

leendő miniszterelnöke vajon milyen érzelmekkel viseltetik a zsidó emberekkel szemben, vajon meg van-e még a régi humanista, demokrata Maniu Gyula, annak dokumentálására álljon itt a következő nemrég megtörtént kis „mese”. Amelyik nemcsak, hogy megtörtént, de történik még most is.

Kislány az utszélén.

Badacin és Simieul közötti úton egy elhagyatott kicsi házban, lával a világ zajától és törtétektől él egy kis zsidó. Mayer Feivisnak hívják a jámbor házafőfét, akinek kis háza előtt járkálgatott el Maniu Gyula is. Egyedül sétálgatott, ki tudja gondolatai milyen messzire szálltak vajjon nem-e a dunai medencében élő népek megértéséről gondokozott, vajjon nem-e a párisi és londoni diplomata szaionok titkairól elmélkedett, vagy a nagy Bábeinek, Bucurestinek titokzatos életéről, amikor a faluvégi kis zsidónak 14—15 éves kis lánya mászkálgatott előtte, fájós lábát huzva maga után. Maniu szeme megakadt a sápadt kicsi lányon és megkérdezte, hogy miért nem bir járni, miért fájlalja és miől szerezte a betegséget. A kislány, akinek fogalma sem volt arról, hogy kivel beszélget, elmondta neki egész betegségét és azt is, hogy el kellene menni valahová fürdőre, mert azt mondja az orvos, hogy akkor bizonyára meggyógyulna. De szegények ők, nagyon szegények, úgy hogy talán nincs reménye arra, hogy meggyógyuljon. Avolt miniszterelnök megkérdezte még a kislányt Mayer Feivis zsidó házaló betegláb kislányát, hogy elmenne-e a Constanta mellett fürdőre, ahol az ilyen betegeket gyógyítják.

A kis zsidó leányka természetesen boldog örömmel mondott az ismeretlen „bácsi”-nak igent és ezzel félbe is maradt a beszélgetés.

Megvalósul az álom...

Alig néhány nappal ezelőtt küldönc állított be a badacini kuriáról a kis elhagyatott házba, amelyben egy zsidó család éli a maga elhagyatott, küzdelmekkel teli kis életét. A fájós, ábu kis Szorele is ott élt és álmatlan éjszakákon keresztül gondolt arra, titkos vágyóóással, hogy vajjon bekövetkezik-e a nagy esemény, hogy ő mégis el-

menjen Tekirg olba, amelyre az orvos is azt mondta, hogy gyógyulás jelentene számára.

És jött a nagy paksaméta és jött az ingyen vasuti jegy és jött a 6 hétre szóló teljesen ingyenes ellátás a beteg kislánynak.

Maniu Gyula, akirő a politika komisz keresztvize le akarná szedni a humanus emberbaráti köpenyt, amely lelkének lényege, nem feledkezett meg a faluvégi zsidó beteg kislányáról. Gondoskodott arról, hogy a kislány gyógyulást találjon. És ezt nem a nagy nyilvánosságának szánt örögtüzes beállításban, mert azt nem tudhatta a volt miniszter elnök, hogy erről a világ tudomást fog valaha is szerezni.

De ha a rossz kiderül miért ne derüljön ki a jó is?

Maniuhoz sokan és sokhelyütt azt a kérdést intézik mostanában, hogy vajjon mennyire antiszemita ő azokután, hogy Vaida annyira eltávolodott a régi alapról? Maniu nem nyilatkozik, Maniu selekszik. Maniu meglát egy szegény nyomoréklábu 14 éves zsidó kislányt és utánajár hogy az meggyógyuljon.

Tilsitben, Németország egyik városában elhatározták a város összes pékjei, hogy nem adnak a kenyeret zsidónak — haljanak éhen

Románia egyik kis falujában, Badacinban, Románia egyik legnagyobb élő fia, világhírű politikai és országé, Maniu Gyula utánajár, hogy egy szegény zsidó kislány gyógyulást találjon

Tilsit azt mutatja, hogy nincs többé remény, hogy valaha is emberek leszünk...

Badacin azt mutatja Maniu Gyula volt miniszterelnökön keresztül hogy nincsen veszve minden Emberek vagyunk és azok is maradunk...

Elsőrendű orih. kóser vendéglő Timișoarán
Az általánosan ismert

Grosz vendéglő

teljesen átalakított modern új helyiségbe
költözött át

Timișoara, Tudor Vladimirescu 11
Tittoni ház mellett, a hiddal szemben

— Dr Rosenstock Sámuel — héber nyelv professzora Palesztinába költözött. Dr Rosenstock Sámuel cernauti tanár volt és két évvel ezelőtt az oradeai lyceum professzora lett. Rosenstock dr új szint jelentett Oradeán dacára annak, hogy minden feltűnést került és ritka szerénységgel csak dolgozott. De mit dolgozott? Alig két év alatt valami nagyszerűt produkált. Hogy egy rossz kifejezést használjunk, de a valóságnak megfelelő „szalonképessé” tette a héber nyelvet. Alig, hogy a városba jött, ahol alig ismert valakit, megalakította a héber klubbot. Szükségletet pótoló és nagyot alkotott, amikor bámulatos héber nyelv készségét és tudását a köz javára hasznosította, teljesen önzetlenül, csak a szent célt tartva szem előtt. Fáradhatatlanul szervezett, agitált, dolgozott, tanított a héber nyelv érdekében, mindenféle „sniff” eket alakított és sokszáz héberül tanuló fiatal és idősebbet szervezett meg a komoly héber nyelv tanulásra. Nagyszerű héber nyelv előadásokat is tartott, annyira, hogy rövid idő alatt mintaképe lett az erdélyi városoknak Oradea a héber-centrumnak ismerték el. Most hirtelen Palesztinába távozott. Nem beszélt róla, nem bucsuzott, halkan ment el, ahogy jött és nagy veszteség távozása az oradeai zsidó mozgalomnak, nagy veszteség a héber nyelv barátainak és mindazoknak, akik ezt a kiváló szerény tanár-embert megszerezték és megtanulták becsülni. Most nagyobb szükség lenne rá, mint valaha, de mert életutja az Erebe vezetett több utravalót nem adhatott neki egy város zsidóságának szeretete, minthogy sok szerencsét kívánjon neki, új életutján az Ereben.

„Illegális” bevándorlók újabb éhségstrájkja. Öt illegális zsidó bevándorló, akik Oroszországból érkeztek és a jeruzsálemi fogdában vannak, éhségstrájkba kezdtek öt nappal ezelőtt, dacára annak, hogy szabadráhelyezésüket rendelték el.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

öreg álmos ember. — Ki hívott? Én nem hívtalak.

A fiu visszamegy a gyülekezés sátorába ismét körülnéz: Minden úgy van mint előbb, a szent láda, a lámpa. És megint lefeküdt a padra.

Alig fekszik egy ideig, alig csukta le szemeit és már ismét szólott a hang:

— Sámuel, Sámuel!

— A fiu hirtelen felül. Körülnéz. Senki. Leugrik a padról, Élihez siet, ismét felkelti:

— Atyám, atyám, te szólítottál?

— Ki szólított? én nem hívtalak — mondja az öreg ébredve, felemelkedik fekvőhelyéről, körülnéz mintha látna valamit.

— Miért keltél fel?

— Te hívtál!

— Én nem hívtalak.

A fiu visszamegy a frigysátorba, ki nyújtózkodik ismét a padon, fekszik és vár.

— Sá-mu-el. Sá-mu-el! zengett egy hang elnyújtva az egész sátorban.

Felkel, körülnéz és ismét Élihez siet.

— De mégis hívtál engem!

Most már nem aludt el többé, nyugvóhelyén ült és vakszemével valahová egy idegen világba nézett.

— Igen, nekem nem jelenik meg többé — hümmögött az öreg. A fiúnak, a fiúnak — kerepelt öreg állkapcsaival.

— Hát mégis hívtál atyám!

— Nem, nem hívtalak válaszolta Éli, félig meddig mérgesen.

Isten volt, ki téged hívott. Téged hívott...

Szégyenkezve hajtotta le a fejét a fiu. És mindketten hallgattak.

Amikor a fiu az öregtől óvatosan elakart menni, mintha lopózni akart volna tőle, utánakiáltott az öreg mérges hangon:

— Ha ő szólítani fog, mond neki: „Itt vagyok!”

A fiu lehajtott fővel került vissza a frigysátorba, leült a padra és betemette fejét két kezébe.

És amikor a hang ismét „Sámuel, Sámuel” kiáltott, az nem szaladt többé át Élihez.

Másnap reggel az öreg vak Éli ismét az ajtó előtt ült és öreg csontjait melegíté a napon. Rángatózott kezeivel, szakállának hegyét szájába vette és harapdálni kezdte: A kicsinek megjelent, a kicsinek... ejnye, ejnye.

Egész nap igyekezett Sámuel elrejtőzködni előle. Nem kapja az ember maga elé gondolta az öreg és fülelt, vajjon nem-e megy el előtte. Nem. Elbujt. És az öreg fölkel, tapogatózva kezeivel a frigysátorhoz ment és bekiáltott az ajtón keresztül:

— Sámuel, Sámuel mit csinálsz fiam?

— Az öröklámpát igazítom atyám, válaszolta Sámuel.

— Az öröklámpával van elfoglalva — mondja az öreg és gondolja: mindég Isten dolgánál. Jöj ki már! — Kiáltotta és visszatapogatózott korábbi helyéhez.

Sámuel bátortalanul lépett hozzá.

— Mit akarsz atyám?

— Megjelent neked Isten? — kérdi az öreg.

— Igen — válaszolja Sámuel szégyenkezve.

— És mit mondott neked? Sámuel hallgatott.

— Titkokat — gondolja magában az öreg. — Titkokat.

Sámuel hallgat.

— Nem kell, hogy félj, megmondható nekem. Én is pap vagyok és nekem is megszokott jelenni.

Sámuel hallgat.

— Hallgatsz... te hallgatsz — nos, akkor hallgathatsz!

Sámuel lehajtja fejét.

— Nem kell elrejtőznöd előttem. Én is szolgáltam Istent. Én is... mondja az öreg fejével bólogatva.

Sámuel hallgat.

— Titok, titok — suttogta az öreg maga elé.

— Meg kell gyujtanom az örök mécses. Kialudt — mondá Sámuel.

— Igen menj meggyujtani, mert ki aludt — mérgeledik az öreg. És Sámuel visszament a sátorba.

Az öreg az ajtó előtt maradt ülve. A nap égette felizgatott arcát. És: „titok... titok...” dörmögte maga elé.

Ebben a pillanatbn jött ki idősebbik fia Chofin a frigysátorból. Egy zsiros darab hus volt villáján, melyet a fazékból kapott ki. Amikor az öreget megpillantotta, leszakított egy darabot és teliszájával mondta:

— Itt van, végy atyám te is egy falatot.

— Zabálók! Csak zabálni tudtok. Zabálók! Óh, óh!

Chofin nagy mérges szemekkel nézett az öregre. Válaszolni nem tudott neki, mert szája teli volt hussal. Ford: Leitner Zoltán.

HETI GLOSSZÁK

A fehér nácik és a sárga nácik

Egy cikkeske jelent meg a napokban a külföldi lapokban. Nagyjából azt írja, hogy az árjaparagrafust következtesen keresztül viszik a japán iskolákban és a német tantereket lassankint kiszorítják onnan. A további intézkedések is következnek, olyképpen, hogy utána a zsidókra is rákerül a sor és „páriák” lesznek, mint a japán „eta” kaszt, amelynek tagjai „megérinthetetlenek” és ha de jure nem is, de facto törvényen kívüliek. Aki ezekkel házasságra lép, a fajgyalázást követ el.

A tokiói német kutmérgezők örve lehetnek. Gratulálnak maguknak. Tervezték munkájuk termékeny talaira talált. Sikertől nekik Japánban az ami eddig egyetlen kultúrországban sem Nagy szimpátiát ébresztettek fajpolitikájuk iránt és sikerült odáig virni, hogy idegen állam is kezdi átvenni az örületet. Vajjon mit fog hozni ez az új örület Japánban? Fhen fog hani egy serag pária? Vagy talán első feivonása egy világdrámának, amelynek első áldozatai a távolkeleti zsidók lesznek?

Hallatlan lelkiismeretlenséggel ássa meg magának a sirt a fehérember. Abcszi- niával való konfliktusával az olasz imperia- lizmus olyan erőket ébreszt fel az antikai fekete népek között, amelyből az a keserves felébredés származhat, az elnyomott koloniális népek számára, hogy lehet élni a fehér népek fennhatósága nélkül is és önállóan intézhetik ezután sorsukat. Így Afrikátan.

Azalatt a német örület propagálása vi- gan folyik tovább Japánban és maholnap ki- tőző erővel fogják a kis sárgák üvöteni, hogy „lé a fehérbőrű bestiákkal” és zivós elszántsággal fogják kitekerni minden nem sárga fajhoz tartozó ember nyakát. A zsidó- ét és a námeit is. A németek nagy kultóje mondotta, hogy a felidézett gonosz szelle- meket, nehéz visszaszorítani. Ma még a sa- ját bőrükön nem érzik a uralkodni vágyás beteges paroxizmusában vergődő európai népek. Mikorra felébrednek — már késő lesz. Nagyon késő!

Az iraki példa

Az utóbbi időben felmerült ismételten az a terv, hogy Palesztinával ugyanolyan szerződést akar kötni Anglia, mint ahogy azt Irakkal kötötte. Ez alkalomból nem árt, ha megvizsgáljuk, hogy vajjon Irak és Anglia között milyen szerződések vannak érvényben. Mindenekelőtt le kell szögezni tényként, hogy Irak feletti angol mandátum sohasem lépett érvénybe. Angliának sokkalta nagyobb érdekei forogtak kockán, sem- hogy türte volna, hogy a mandátumadó Népszövetség közbeékelődjék, a közötte és Irak között létrejött jogviszonyban. Nagy belső harcok után Angliának sikerült Irak részére királyt szerezni. Választása Feisal- ra esett, Hussein emir fiára, akinek a világ- háború kezdetekor egy szabad arab állam létesítésére tettek ígéretet. Feisalt, a fran- ciák elkergették Syriából, ahol forradalom segítségével akarta királlyá kikiáltani ma- gát. Irakban senkisé akarta, mert eszközt láttak benne, amely Anglia kezében játékszer. De az angolok minden ellenállást le- gyűrték és 1921. június 25-én egy angol ha- dőhajón Londonból Basra kikötőbe érkezett az új király. Az angol főkörmányzó ünne- plesen fogadta. Augusztus 23-án királyi-á- proklamálták. Reggel hatórákor kezdődtek az ünnepségek. A kormányzósági palota előtt elzártak minden közlekedést. A „ki- rály” megjelent, jobbján a főkörmányzó, balján az angol parancsnok. Huszonegy ügyvivés jelezte, hogy új királya van Iraknak. És mire Bagdad város lakossága

Dohányzók kedvence a NIVEA

mert az édeskés fogpaszta hatása nem kielégítő. Nekik az erősen illatos és frissítő NIVEA fogpaszta kell. Ez eltünteti igazán a kellemetlen dohányos szájszagot és biztos üdítő hatása van.

NIVEA

FOGPASZTÁT

Csak Lei 22 — a nagy tubus.

felébredt, már minden ceremóniának vége volt. Ezek után egy 18 pontból álló szerző- dést kötöttek a királlyal, aki kötelezte ma- gát, hogy minden nemzetközi ügyben, vala- mint az ország gazdasági és politikai ügyei- ben az angol főkörmányzó fog utmutatás- sal szolgálni. A lakosság, amely erre felhá- rodott, gépfegyverekkel és repülőbombákkal lett lecsendesítve. Választásokat is csinál- tak és 1924. március 27-én összeült elsőiz- ben Irak parlamentje. A királlyal kötött angol szerződés 8. pontja értelmében gon- doskodás kell történi annak érdekében is, hogy Irak a Népszövetség tagja is legyen, amit sikerült is kivívni. Mint a „Népszövetség” szuverén állam tagjával, ezután szerződést kötött Anglia, amely szerint az országon átvezető fontos gazdasági utakat az angol haderőnek biztosítatja. Ezzel az angol ka- tonai befolyást is biztosították. Nem szól- hatott bele ezekbe a megállapodásokba sen- kisé. Ezért volt fontosabb Angliának hogy „szuverén” legyen Irak, mint mandátum- terület.

Az a kérdés merülhet fel ezekután: ha egy ilyenféle megoldás volna Palesztiná- ban, vajjon lehetne egy valóban önálló zsidó ország Palesztinából, vagy pedig vazallus- államja volna mindörökké a mrit világbiro- dalomnak.

Hatvan világi és negy- ven rabbi delegátus

A magyarországi ortodoxia vezetői ösz- szehívták az ugynevezett Országos Képvi- selőséget, hogy a magyarországi ortodoxia alkotmányát módosítsák. Ehez szükséges a száz tagból álló „ortodox parlament” ösz- szehívása, amely száz tagból áll. És jellem- ző tanulságos és okulásra készítő, hogy ebből a száz tagból 60 világi ember van és 40 rabbi. Tehát világosan és tisztán áll előt- tünk, hogy az alapszabály módosítás ügyé- ben a szupremáció a világi tagok kezében van és nem tultengő a rabbibefolyás. Két- szeresen elgondolkoztató ez nálunk Erdély- ben, ahol ma már ott tartunk, hogy világi tagoknak egyáltalán nincs beleszólásuk az ortodoxia irányításába. Valami olyan kicsi és néha a neveltségesség határán álló rep- rezentációval bíró világi tagok vannak a Központi Iroda ülésein, hogy az kimondot- tan szegénye az erdélyi zsidóságnak.

Magyarországon még van tekintélye a „balbosz” fogalmának. Ott még tudják és érzik, hogy bár vallási kérdésekben min- den tekintetben a legnagyobb respektussal viseltetnek a rabbik iránt és teljes a szup- remáciájuk, de szervezeti, anyagi, közigaz- gatási, jogi kérdésekben megkonzultálják a világi tagokat is, mert okosan és prakti- kusan tudják jól, hogy egy vallásos keres- kedőnek, egy vallásos gyárosnak, vagy ügyvédnek, akik több kapcsolatot tartanak fenn a napi élettel, sok tekintetben mérv- dőbbak nézetei s felfogásai vallási kérdések kivételével, mint az elvont dolgokkal fog- lalkozó rabbikarnak. Hol tartunk mi attól, hogy többsége legyen az erdélyi világi ta- goknak, az erdélyi rabbikar felett? Mi er- ről ma már nem is álmodunk. De legyen egy komoly és gerinces kisebbség, s ne olyanok, akik legfeljebb csak függvényei

egyes rabbiknak, csak szegény vergődő kreaturák, akik minden falevél suttogásá- ra összerendeznek.

A pesti Központi Iroda úgy véli, hogy elavultak alapszabályai. Talán jó lenne ezt lekopirozni a magyarországi ortodoxiától. Talán jó volna átírni oda, hogy meglássuk, hogy a világ ortodoxiájának magva és leg- főbb reprezentációja vajjon hogyan illesz- kedik be a mai idők kereteibe. Az erdélyi ortodoxia legfőbb szervének, az ort. Kö-zponti Irodának mandátuma lejár ez év vé- gán. Vajjon milyen előkészületeket tett ed- dig a mai vezetőség, hogy itt is történjék végre valami? Hogy itt is egységes békés együttműködéssel vigyék előbbre az erdélyi vallásos zsidóság ügyét. Ugy tudjuk, hogy semmi sem történt eddig és úgy hisszük, hogy nem is fog történni. Miért is törté- njék? És ha történik, hát mi is történhet? Mi történhet ott, ahol führeri elveket valló- állanak az élén. Hol van itt parlamentá- rizmus, abban az értelemben, ahogy az Ma- gyarországon létezik az ortodox Irodánál. Ahol 60 világi tag van és 40 rabbi. Nálunk sajnos, egy rabbi akarata van, azt a többi rabbik fogcsikorgatva bár, de némán türik és van egy-két lézengő „világi tag” akik nem tudnak és nem mernek sok vizet zavar- ni. Tanulmányuttra kellene menni Erdély valamennyi hitközségi vezetőjének és meg- nézni, hogy miképpen is néz ki egy Iroda, amely nem csak nevetséges s lejárt instru- mentum, hanem komoly reprezentánsa egy terület vallásos zsidóságának.

Ruszinszkói hang az erdélyi rabbi- harcokról

A belzsi a wischnitz rabbinak van egy nyomtatott szöszölőjük Ruszinszkóban és ez a Munkácson megjelenő jiddis újság, amelyből a világ eseményeiről értesül Ru- szinszkói jiddis nyelvű olvasó közönsége. Ez az újság legutóbbi számában vezető helyen foglalkozik azzal a harccal, ami itt nálunk Erdélyben dúl. Hivatkozik arra, hogy infor- mációit az itt megjelenő két jiddis lapból veszi, amelyeken híven visszatükrözik azt a visszás helyzetet, amely az erdélyi vallásos zsidóság körében állandósult látszik. A két jiddis lapról mi nem írunk. Tul közel van hozzánk és mi magunk is annyira benne va- gyunk a napi harcokban, hogy nem tudjuk olyan szemszögből nézni a dolgokat, ahogy azt egy másországbeli, kenyegében nem ér- dekelt zsidó ország teheti. De egyet ki kell emeljünk ebből az említett cikkből. Azt, hogy miért hagyják a rabbik, hogy autoritásuk fe- deleke mögött így destruálják egymás te- kintélyét a nagy közönség előtt? Miért en- gedik a lapok mögött álló érdekcsoportok, hogy a másik szellemi vezérét Izraelnek annyira lehúzzák a sárga földig, ezek a szembenálló lapok. Mint mondtuk, mi itt nem lehetünk bírák, mert ne ítélj, hogy el- ne ítéltelessé eive alapján állunk.

De igazán kell adnunk abban a munká- cs lapnak, hogy véget kellene és végei le- hetne vetni a sok csunya és kirívó dolognak, ha egy kissé a rabbik maguk vigyáznának egymás presztyzsére. Ha nem gondolk

az, hogyha a másikat lenyomják, szidják, destruálják az csak a másikat árt és ő emelkedik. Ez az, ami nem igaz. De mennyire nem igaz. Ellenkezőleg. Minél jobban szidják, nyomják, destruálják, a másikat ugyan annyival merül el a tiszteletlenségbe a saját maga presztízse is. Ezt nem szabadna elfeledni nekik, akár írja a munkácsi lapkollektívánk, akár nem. Ez anélkül is tudni kellene nekik, aminthogy mi magunk is, nem első ízben és — sajnos előre tudjuk — nem is utoljára fogunk még erről a szomorú és fájó témáról írni. Bár mi is szeretnénk elkerülni.

Lansbury képviselő grandiózus békemánifesztációja

Lansbury az angol munkáspárt vezére. Mint ilyen „hivatalból” békebarát. Már a-hogy egy angol politikus békebarát lehet. Tagadhatatlan, hogy a angol nép pacifista. Legalább is addig, amíg a nagy angol világérdekek veszélyeztetve nincsenek. Mert ha Egyiptomban egy kis megmozdulás van, vagy Ghandi sötét párol Indiában, vagy egy kis afrikai törzs mérget ken lánzsája hegyére, akkor megindulnak a khaki zászlóaljok és a pacifikálás jelszavával „rendet teremtenek”. Ha kell hullahegyeken át is. De viszont, a többi népek jobb ha leszerelnek. Sokkal jobb. Már mint a komoly szótlan angoloknak jobb. Béke kell uralkodjék a világon. Így például, amikor Olaszország akar egy kis „rendet teremteni”. Akkor jön a szemfogatás. Amiről már megvan a világnak a kellő jóvéleménye. Így van ezzel a békeszózatallal is. Lansbury azt akarja, hogy a pápa hívjon össze a palesztinai, illetőleg a jeruzsálemi Kálvária hegyén, amely szent helye a kereszténységnek, egy békegyűlést, ahonnan hatalmas manifesztációban hirdessék meg a világ számára, hogy béke kell legyen.

Nekünk nincsen kifogásunk e szép terv ellen. Már csak azért sem, mert idegenforgalmi szempontból sem árthat Palesztinának. De ezt nem a kalmárszellem mondatja velünk, hanem annak kétségtelen felismerése, hogy ezek a „malasztok” amúgy is fölöslegesek. A világ valamennyi fegyvergyárában megfeszített munkával készítik elő a jövő gyilkos és kegyetlen háborúját. Vegyészeti laboratóriumokban a mérges gázok rettentő erejét próbálják ki. És az angolok semmivel sem jobbak, vagy különbek a többi népeknél. Csak legfeljebb szemfogatóbak. Nekik teátrális póz is kell. Legalább is Lansbury így szeretné. Nagy szabadtéri előadás a Kálvária hegyén, a pápa rendezésében, ahonnan békeszózat menne szét a művelt és műveletlen világ számára. Miközben, igen miközben élesre köszörülnek a fegyvereket és farkasszem néznek a fajok és népek.

Jud Tauber és gróf Potocky árendás zsidójának története

Hetekkel ezelőtt tartotta koncertjét Tauber Richárd Pöstyében. A világsajtó élénken foglalkozott a koncerttel és annak familiáris utóreggéseivel. Vanconty Tauber asszony pöstyéni hirtelen megjelenésével és válási keresetével, a feltűnt új menyasszony nyal... Tauber és megint Tauber. Fotográfák a menyasszonnyal... Vanconty Tauber asszony arcképe a hotel előtt... aztán fel-dultan a vasutállomáson. Tauber mint énekes, mint dirigens, mint válófél lejártszótt a nyilvánosság előtt összes szerepeit. Mint hősszerelmes is bemutatkozott. Már azt hittük, hogy lezáródtak a Tauber-tírek zsilipjei, már elhalkultak a végakkordok, mire egyszer beharsonázik a németországi heccsajtó és pokoli lármát csap a Tauber koncert felett. Örjögve harsonázza, csinadrattával kímázza fel a közvéleményt. Jud Tauber

énekelni merészelt a katolikus templom javára. Ilyen botrány. A tipikus zsidó tenor... — így ír a heccsajtó. A heccsajtó kiadja az ordret: menjen Tauber a zsinagógába és így ebben a hangnemben folytatódik az uszítás. Ez a szomorú sajtókampány eleveníti fel a lengyel zsidó árendás történetét. Halljuk: Egy ízben gróf Potocky lengyel mágnás esztélyt rendezett birtokán és erre meghívta a legnevesebb lengyel művészeket is. De még egy különösebb attrakcióról akart gondoskodni és barátai unszolására kastélyába hívatta árendás zsidóját, Slajmet, hogy megkérje, hogy ő is lépjen fel az ünnepélyen egy énekszámmal. Ugyanis Potocky barátai egy ízben hallották Slajmet, amint düchenolt, mert „kohén” volt. Slajme oda volt, amikor meghallotta földesurának furcsa kívánságát. Hogy ő profanizálja ezt a szent dalt, erről hallani sem akart. A gróf azzal fenyegetőzött, hogy felmondja a bérletet, ellenesetben pedig busásan honorálja. Végre szegény Slajme megtört, vállalta a különleges szerepet. Az urak nagy hahotája közepette elénekelte a dalt. Szomorúan ballagott hazafelé. Reggel aztán megállott nyolc uradalmi kocsi az udvarában. Meg volt rakva burgonyával, kukoricával, minden jóval. Slajme felkiáltott: negyven évig düchenoltam az én zsidaimnak, nem kaptam érte egy szem búzát sem, egyszer egy percig énekeltem a nem zsidóknak és lám, megtelt a házam minden jóval. Eddig Slajme árendás története. De Jud Tauberrel mi van? Jud Tauber egyszer énekel Pöstyében... a katolikus templom felépítése javára és a német heccsajtó köveket szállított... Szegény Slajmenek és Jud Taubernek ez a szomorú története.

500 kilogramm romániai vaj Telavivban

A gazdasági érdekek determinálják az emberek érzésvilágát. Sokszor tudatos az embereknel ez a beállítottság, de gyakran valahogy tudatuk alatt indul meg az a folyamat, amelyet műszóval: történelmi materializmusnak nevezünk, egyszerűen, népiesen: pénz beszél, kutya ugat.

Abból az alkalomból mondjuk ezt el, hogy e héten hétfőn reggel egy repülőgép felszállt Bucurestiben és leszállt Tel-Avivban. A gépen 500 kilogramm vaj volt. Friss romániai vaj, amelyből estére a tel-avivi kis zsidó gyerek vajaskenyeret kaphatott anyjától. Először emeljük le kalapunkat a technika csodája előtt. Reggel még Bucurestiben és délután már Tel Avivban. Reggelizni még Európa délkeleti csücskén és ebédelni a világ százperentesen zsidó városában. No és a technika után nézzük az üzletet. 500 kg. vajon van 170.000 lei haszon. Mert, ami nálunk 60 lei per kilogramm, az Tel Avivban 400 lei. És ez a csodálatos és érdekes kapcsolat. Ez még valószínűleg az antiszemitáknak is imponál. Ahogy Hitler is komoly tényezőnek veszi a cionistákkal kötött transfer egyezményt, mert nagy exportlehetőséget nyit meg Németország számára, úgy Románia mértékadó körei is kezdik felismerni a fejlődő zsidó ország lehetőségeit. Egy propaganda írat is jelentős, de főképp egy kis „kalkuláció”, hogy 500 kiló vajon mennyit lehet keresni. És megy a repülőgép és viszi a prima román termései vajait, hogy a tel-avivi háztartásokban megdicséressék a nyolc óra alatt odaérkezett friss tea-vajat. Ez azt is jelent, hogy a román-zsidó és nem zsidó közvéleménynek meg kell alaposan fontolni az „umlernen” jelszavát és tudomásul venni, hogy nagyon komoly s nagy vonalú gazdasági tényező Palesztina, a román gazdasági élet szempontjából. Ezt jelenti a rendszeres repülőgép-irrat s mi csak hüszkék lehetünk arra, hogy kis országunk jelentősége román gazdasági szempontból is nőttön-nő.

Tisztulási folyamat a román ifjuság szellemi világában

Antifasiszta diákfront Romániában

Fejlődésnek indult a román ifjuság demokratikus irratja

Botosaniban hatalmas antifasiszta akciót indított be egy nemrégben megalakult diákszervezet. Ez a szervezet, amely a hamis és önző sovínizmus ellen harcol, egyre jobban erősödik és tagjainak száma egyre emelkedik.

A szervezet egy sajtóorgánum felett is rendelkezik, a Slova című folyóirattal, amely a népbutítás és fajelmélet ellen csatázik és megértést hirdet Románia összlakossága felé. A félrevezetett diákságnak emberibb érzéseket diktál. Végül pedig felvilágosítás, nyújt Románia fölmives rétegeinek, melyeket a legsötétebb módon informálnak a szociális, nemzeti és egyéb problémákról. A mai fasizmussal telített időkben kívánatos volna, hogy a Slova célkitűzései minél mélyebben gyökerezzenek bele a román néplelekbe.

A nemzeti parasztpárt ifjusági tagozatának diáksági szárnya, amely Irimescu képviselő, I. R. Ionescu tanár vezetése alatt áll, hogy az utóbbi időben elharapódzott antiszemita és fasiszta mozgalmak lokalizálására felvilágosító kampányt kezd, főleg oly vidékeken, ahol a reakció erős méreteket öltött. Célja a földmives tömegek felvilágosítása a különböző problémákról, valamint a hamis nacionalista demagógia leleplezése.

Husiban is megalakult a demokratikus-érzelmű diákság csoportja. A vezetője Puia Adrian, I. Adrian volt szenátorának a fia. Megalakulásával egy időben felhívást bocsátott ki, amelyben a követeléseket megfogalmazta. Többek között gy szól a felhívás:

„A munka s életjog teljesen egyformán biztosítandó Románia összlakosainak nemzetiségre, fajra és vallásra való tekintet nélkül. Teljes feltétel nélkül: szabadságot és egyenlőséget az összes iskolákban.

Tehát harmonikus együtt működést mindenkivel, aki ebben az országban lakik, mert csak így haladhatunk előre kulturális, szociális és gazdasági téren és csakis így vivhatunk ki magunknak becsületet a többi nép szemében.

A román népnek erre az utra való térítése a diákság kötelessége hell legyen, amely a demagógia helyett világosságot kell gyújtson a parasztság lelkében, (mely szintén nyög a szervezatlenség és népbutítás által előidézett gazdasági destruálódás alatt). Gyujtsatok tehát faklyákat a városokban és falvakban, hogy az emberek ne rémeket, ha nem tiszta valóságokat lássanak.”

Gyermekének a legjobbat:

S. Pöfer

hintőport, krémet, szappant.

Használjon rendszeresen kellemes illatú

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja minden-mű járva, yos es terítőző betegségektől

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrá megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Elul 1. Augusztus 30.
Szombat: Elul 2. Augusztus 31.

Heti szidra: שומרים

Heti haftora: אנכי אנכי
פרט 6

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7:05
gyertyagyújtás 7:10
Istentisztelet kezdete 7:15.
Szombat befejezése 8:15.

Elul

Irtá: **Salom Asch**

Minden hónapnál jobban szeretem Elul-t, a „félelmetes napok” előjátékát.

Szeretem Elul csendes napjait, hétköznapjait jobban szeretem az ünnepnapoknál. Sok szépség és áhitat van bennük, készülődés fontos, komoly dolgokra, amiknek el kell következniök, amik immár közel vannak s már nem váratnak soká magukra.

Az Elul hangulatát persze ma már nem sok helyütt találhatod meg. Legfeljebb távoli, eldugott kis városokban, melyeket elkerült a vasút, ahol még nem szoritotta ki a sófárt a gramofon s ahol a zsidó hagyományok, mielőtt örökre eltűnnek, még vagy egy évtizedig halódnak csendesen.

Ha Elulra gondolok, gondolataim gyermekkoromba vezetnek vissza engem s az Elul-napok — mint akkor, úgy ma is — az ősz első lehelletét hozzák el számomra.

Minden megváltozik e napokban.

Az üzleteket ugyan kinyitják, az emberek a piacra is eljárnak, el-eimennek a vásárookra, dolgoznak, kereskednek. De ha figyelmesen megnézed, látod, hogy a járások halkabb, a hangjuk csendesebb, úgy viselkednek, mintha mindig attól tartanának, hogy megsértenek valakit. Valakit, aki láthatatlan. Akinek a jelenlétét csak érezni, megérezni lehet. Akinek a szelleme ott leng a zsidó negyed felett, Elul hó első napjaiban zomolyá, melankólikussá hangolja az embereket.

Ez a szellem úgy borul a napokra, mint a könnyű fehér felhő. Súlyát nem érzed, mégis súlyos. Gondot nem okoz, mégis gond. Felsőhájtasz, magad sem tudod, miért. S a zsidó így szól magában:

— Lám, ismét itt van Elul, nemsokára Elul közepében leszünk...

Kis, gyermeki eszem akkor még nem tudta megérteni, hogy mit jelentenek ezek a szavak. De valami nyugtalanság vett erőt rajtam. És ez a nyugtalanság fokozódott, amikor a szomszédos kis utcából, abból, amelyben a béthamidras állott, sófárhanggok hallatszottak.

Nagyapa hazatér az imaházból. A talisz összehajtogatása több idejét veszi igénybe, mint máskor. Elgondolkodik, komolyan fel-alá jár a régi nagy szobában s egy chaszideus melódiát dudol. Az ablakhoz lép, széthuzza a függönyöket s halálom, amint így szól:

— Lám, ismét itt van Elul... s nemsokára Elul közepében leszünk...

S aztán elkövetkeznek a szlichesz napjai és ködös hajnalai.

Az arcok még álmodozóbbak lesznek s még bánatosabbak.

Emlékszem a szürkületi felkelésekre.

Nagyapám kézenfogva vezet a sötét kis utcákon. Már hűvös a hajnal. Valahol kocsikerekek nyikorognak. Itt-ott kapu nyílik és álmos parasztok csoszognak vedrekkel a kúthoz. Hosszu kocsisor vonul a piac felé. Nagyapa sóltalanul megy el mellettük, gondolatai egy más világban járnak. Aztán egyszerre csak erőt vesz rajta a köhögés, a falhoz dönti. Kezemet kiengedi s kezét a mellére fekteti. Részketve állok

CIPÓT

vegyen szépet, megbízható minőségűt

MUHARY-nál

ORADEA B-dul Regele Ferdinand 9.

mellette. Mégis: elégedett és hálás vagyok, amiért felkeltett és magával vitt szlicheszre.

A földes alapú nagy szobában, a béthamidrasban már az összes gyertyák égnek. S a két kis ablakon át megállapítom az imádkozókat. A testükön munkaruha. De az áhitatuk ünnepléys. Ünnepies csendben küldik imáikat az Ég felé és én azt hiszem, hogy az Ég ezeket a hajnali, halk imákat jobban kell, hogy szeresse, minden más imádságnál.

Csendes imák ezek, nem olyanok, mint a nagy ünnepek félelmetes zokogásai. Az eluli imák nem ilyenek.

Segíts nekünk, ó Urunk, el ne hagyj!

Ez van bennük, ilyen lágyak, elégias hangulatúak, könnyörgők.

Ha imádkoztak, ismét elszélednek a zsidók az üzletekbe, a piacra, ahol buzát árusítanak és bort. De tekintetük más, ó egészen más, mint máskor.

S cigarettasodrás közben így szól egyikük a másikhoz:

— Bizony... bizony... mjlik az idő már Elul vége van, hála Istennek.

S a másik bólint, s is ért gondolja.

Oh, sok év múlt el azóta

Nagyapa meghalt, a béthamidras már nem áll régi helyén. És én sem járok többé szlicheszre.

De Elul napjának bánatos, halk zenéje ma is él a lelkemben. A szöveg más, de a melódia a régi... S ezt a melódiát kihallom a dalokból, melyeket nálunk ezdőtájt énekelnek, kiérzem a könnyegből, melyeket halkan ejtenek s titokban e napokban kiérzem barátom kérdéséből:

— Miért oly szomorú, hideg és sötét minden s miért fáj a szívem most oly nagyon?

Nincs erre mit felelnem.

Csak nagyapámra emlékszem és a szlicheszre hajdan, látom, mint jár fel-alá az ódon nagy szobában, mint lépett az ablakhoz, huzta szét a függönyöket és sóhajtott:

— Lám, ismét itt van Elul... nemsokára már Elul közepében leszünk...

Uram, segíts rajtunk, Uram, ne hagyj el!

Nem követelődünk. Kérünk Téged. S kérni szabad...

Kérjük mindenütt az

»ALBA-IULIA«

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gyártja:

Breckner I. nos r. l.

Alba-Iulia

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

— A danzigi események. A danzigi lengyel főköormánybiztos a szenátusnak érlyes jegyzéket nyújtott át a pogromok ügyében, amelyet a kereskedők ellen intéztek a danzigi vásár alatt. A jegyzék részletesen közli, hogy a bántalmazott, kirabolt és sérített kereskedők nagyrésze lengyel polgár volt. Egy szervezet megrohanásáról volt szó, a támadók 150—200 emberből álló csoportja teherautókon jöttek, amelyeken bírodalmi német jelzések voltak. A támadók között voltak rendőrségi emberek is. A jegyzékben arra is kitérnek, hogy a kereskedők részéről aláírozott rendőrség nem reagált a kérésre, sőt még azt kiáltották a megtámadottakra: átkozott zsidók, meg: „átkozott polákok, ha nem tetszik nektek, akkor menjetek Varsóba!” Még lett állapítva az is, hogy egy ízben az őrizetre kirendelt rendőr heccelte a támadókat a további pogromra. A jegyzék számos támadónak nevéét és címét is megadja és azt is leszögezte, hogy a támadók nemzeti szocialista kereskedők voltak. A jegyzék követeli, hogy a szenátus járjon el a legerélyesebben és adjon teljes anyagi és erkölcsi elégtételt a zsidó kereskedőknek. Panaszolja a jegyzék azt is, hogy a „Danziger Echo” című lapot betiltották, holott az a legavatósabban regisztrálta az eseményeket. A rendőrség egyáltalán nem adott ki a történetekről jelentéseket. E pogrom heccet óta nem szűnt meg a zsidók elleni támadások egész sora és kiderült, hogy itt nemzeti szocialista gazdasági körök támadásáról van szó, akik meg akarnak szabadulni a zsidó konglomeráciától. A zsidó üzletekbe bemenő vevőket lefényképezik és szitkozódó feliratokkal együtt kifüggesztik a Stürmer előtt. E danzigi hatóságok semmit sem tesznek a hecc-propaganda megszüntetése ellen.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Togal-tabletta.

Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

— Kiket választottak meg az okiráltságbeli cionisták a Jewish Agencybe? A Jewish Agency counciljába megválasztották dr. W. Fildermant, az UER elnökét, Sigmund Birmant, a bucaresti hitközség elnökét, Josef Cohent, a bucaresti szefárd hitközség elnökét és dr. J. Niemirower, grandrabbit. Póttagokként megválasztották: Lazar Eckstein, I. L. Sternbach, a Szentegylet elnöke, Horia Carp v. szenátor, dr. H. Solomonovici, dr. Tauber, F. Froimescu, dr. Napoleon Arié ügyvéd, a szefárd hitközség elnöke, Josef Cornea bankár, F. L. Almily, M. S. Zentler nagyiparos és dr. Gelerter orvos, az ismert szociálreformer.

— A Kairó melletti szerencsétlenség egyik áldozata zsidó volt. A Kairó melletti nagy repülő szerencsétlenségénél, amelynél az olasz munkaügyi miniszter is halálát lelta, az utasok között volt Franchetti Ramond báró is, a híres olasz zsidó származású kutató és abesszin szakértő.

Fórum

Az olvasó megszólal...

Naponta hoz leveleket számunkra a posta. Előfizetőink írják. Sok érdekes meglátás van bennük és gyakran elkeseredés. Az egyik azt írja, hogy milyen lehet a helyzet még mindig a német zsidók között, ha a berlini hitközség felhívást bocsájt ki, amelyben szerénységre inti a zsidóságot. Ez az előfizetőnk nem írja alá a nevét, mert többek közt azt is írja, hogy miért vannak teli a tenispályák, klubok zsidókkal, miért akar minden zsidó korcsmáros és suszter még mindig fiskálist nevelni a fiából és miért viselkednek általában feltűnően a zsidók? Egy nagy kötetben kellene válaszolni erre névtelenül maradt olvasónknak. Ebben meg kellene írniunk, hogy a póklendiség valóban sokat ártott és art ma is a zsidóságnak. De higgye el nekünk ez az olvasónk a többivel együtt, akik nem írják, csak gondolják ezeket, hogy nem tudunk mi zsidók úgy viselkedni, hogy az tessék a környező népeknek. Nem lehetünk olyan szerények, hogy ne vessenek meg bennünket, nem lehetünk oly visszavonultak, hogy ne kívánnának bennünket a temetők csendjébe. Ha tennispályá helyett a legvisszavonultabban is élnek leányaink, akkor is „rüfkék“ lennének és ha klub helyett teli volna mindig a beszámoló, akkor a „gettó“ üvöltene felénk. De akárhogy is, akármint is: tény és való, hogy ne legyünk hangosak, régi faji szokásunk szerint. Valóban ráukfér egy kis szerénység. És egy kissé ne igyekezzünk úgy habzsolni az életet. Mózesről a Szentírás nem ír bókoló szavakat, pedig hőrsza volt ő a zsidóságnak, legnagyobb embereke egyike, aki valaha a földön élt. És róla csak annyit ír a Biblia, hogy: nagyon szerény volt. Ez volt a legnagyobb és legkiemelkedőbb erénye. És ezért legyünk valóban szerények. Az csak használhat. Használhat nekünk, valamennyiünknek.

De jött többek között egy másik levél is. Almas községből írja Mózes Miksa. Nem tudjuk helyszüke matt az egész levelet leközzölni, pedig megérdemelné érdekes tartalmánál fogva. Csak kivonatossan közöljük, így többek közt ezt írja Mózes testvérünk:

„Nem szoktam és ezideig nem is tettem, hogy kérdezetlenül véleményt nyilvánítsak olyan ügyekben, amelyek nem tartoznak szorosan reám. De az emberi türelmemnek is van határa. És itt már nemcsak az összeségért, hanem minden egyes ember önmagáért kell küzdeni, hogy agyon ne tiporják végérvényesen. Erdélyi ortodoxaink, zsidóságunk, apáink által küzdéssel létesített hitközségeink, kulturintézményeink forognak veszélyben és ezeket meg kell védjük. Nem énrólam van szó, hanem ezer és ezer városokban és eldugott falvakban lakó ortodox száll sikra azért az igazságért, amelyet a „Népünk“ oly bátran és meg nem alkuvóan hirdet. Hol tartanak régi dicső hitközségeink? Az oradeai, satmari, cluji, carei stb. hitközségek? Bünnös emberek által inszenált belső viszályok és marakodások színhelyeivé váltak. A múltban békésen együttműködő zsidóságunk a visszavonás és egymás ellen való küzdés hirdetői lettek. A hit is kezd megínogni, amikor azt látjuk, hogy egy különben szentéletű tudós férfiú, hogy szítja mindenfelé a tüzet és diktátori terrorral egy kisebbségi csoport érdekeiért száll sikra. Iszurok, beszédnek, átkok, hatósági feljelentések és egyebek megingatják a kis falvak hitű zsidóit abban, hogy támaszkodhat egyházi vezetőink józanságában és jóakarátában. Iszur a „Népünk“ ellen, azért, mert nem fél, mert felemeli tiltakozó szavát a féltelenségek ellen. Mert merészlete leoperálni a hályogot a vak szemekről, hogy lássák mindazt, amit elkövetnek ellene. Tisztelnünk kell nagyjainkat, de viszont nekik sem szabad visszaélni erejükkel és rom-

bolni ott és akkor, amikor építésre van szükség. A „Központi Iroda“ nem áll hivatalos magaslátán. Én nem egyoldalúan vagyok informálva, mert a Népünkön kívül olvasom az Iroda „hivatalos“ lapját is és fentebbi véleményem a kettő elolvasása után alakult ki bennem. De nemcsak én bennem, hanem tudom jól, hogy sokezernyi zsidó testvéremben is, akik Erdély különböző pontjain élnek. Bárcsak megszűnnének ezek a testvérharcok, de ameddig szükség van rá, addig csak harcoljon a Népünk és ehhez a bátor, erős harchoz sok szerencsét és kitartást kívánok. Mózes Miksa Almas posta Cil (Jud. Arad).

Kommentár. Fölösleges. Eredmény? Amnyi, hogy erőt merítünk belőle a jövőre. Érezzük és tudjuk, hogy a zsidóság zömének támogatása mögöttünk van.

— Kiket választottak meg Csehszlovákiában a Jewish Agency nem cionista frakciójának képviselőjeként. Prága. A napokban választották meg a csehszlovákiai zsidóság képviselőinek, a Jewish Agencybe, mint nem cionistákat: delegátusként a következőket: dr Josef Popper, a zsidó hitközségek legfelsőbb tanácsának elnökét, dr Ing. Armin Weiner (Brünn), pótdelégátusnak: dr Rudolf Becker, dr Rudolf Bloch, Ludex Dux kereskedelmi tanácsos, Fritz Jellinek, dr Camil Kleiner, dr Leo Langensteir (Reichenberg).

— A krakkói Mizrahi világkonferencia, mint legutóbbi számunkban részletesen megemlékeztünk, a következő vezetőséget választotta: Rabbi Gold, dr Feldman, Prof. Pisk, Rabbi Neufeld, Mose Schapiro és A. M. Genachovsky. Egy helyet a Merkaz Arzinak rezerváltak. Választották továbbá egy Waad Harosi-t (Központi Tanács) amelynek élén Rav Fishman áll. A konferencia elhatározta továbbá, hogy egy Merkaz Olami-t létesít Palesztinában, hogy a kultur és nevelésügyet vezesse és a Keren Erec Izrael részére egy központot, amelynek vezetője szintén Rav Fishman lett. Az executive kilépett tagjainak, Rabbi Berlinnek, Rav Rishamnak és H. Farbsteinnek hálás köszönetét fejezi ki a konferencia eddigi odaadó nagy munkájukért. Rav Fishman 60. születésnapja alkalmából elhatározták, hogy kiadják eddigi összegyűjtött műveit. A konferencia megszavazott e célra 150 fontot. A cionista sékel ügyében nem hoztak végleges határozatot, a végső döntést átengedik a Mizrahi executivának. Az alapszabályokból eltávolították azt a passzust, amely szerint minden mizrachista köteles megvenni a sékeit. Rav Ostrovsky kijelentette a „Mizrahi Havatik“ nevében, hogy ők nem vesznek fel másképpen maguk közé tagot, csak ha sékelfizetők. A zárzó: Rav Brod mondta. Hangsúlyozta, hogy dacára a nézetek különbözőségének, mégis egységesen lépnek fel a luzerni kongresszuson.

— Nagy emelkedést mutat Magyarország palesztinai exportja. A Palesztina Gazdasági Szemle a Palesztinába irányuló magyar kivitel újabb nagy emelkedéséről ad számot. A kiviteli összeg ennek az évnek az első felében 1,812,000 pengőt tesz ki. Ugvanebben az időszakban, 1934-ben 1,036,000, 1933-ban pedig 443,000 pengő volt az export összege. Az idei eredmény a múlt évivel szemben 67, a két év előttivel szemben pedig 306 százalékos emelkedést mutat fel. A folyó év első hat havában behozatalunk Palesztinából 127,000 P-öt tett ki.

— A Biro-Bidsani telepítés nehézségei. A Biro-Bidsani telepítést végző Executive vezetője Stolow kijelentette, hogy a háziépítés tervezetének hibás keresztülvitele miatt Biro-Bidsamban ebben az évben a terv szerint 12000 személy helyett kb. csak 6500-at sikerült leteleríteni. Visszavándorlás ebben az évben nem volt, de újra bekövetkezhet, ha az illetékes hatóságok nem látnak hozzá energikusan a bevándorlók leteleítéséhez.

— A zsidóság helyzete a szovjetben. A „Nation und Staat“ folyóirat, amelyet járd Ferdinand von Ukeull-Gildenband szerkeszt, július—augusztusi számában dr Ewald Ammende tollából igen érdekes cikket közöl. „A népek sorsa a szovjetben“ címen. Az ismert kisebbségi politikai cikkében megemlíti a zsidó kisebbség helyzetét a szovjetben, akik ma olyan helyzetben vannak, mint fehér-oroszok, vagy ukránok. Többek között a következőket írja: „A nemzeti és vallásos zsidóság ellen évek óta kiméretlen harcot folytat a szovjet és ennek a harcnak célja, hogy kiirtsa a vallás és népiség ápolásának érzését. Erre a célra minden eszközt felhasználnak.“ „A szovjet-ellenes országokban évek óta az a tudat terjedt el, hogy amiért Litvinov, Sokolnikov, Kaganovits és a többiek mind, akik zsidó származásuk, csakarral viseltetnek a zsidósággal szemben. És itt van a nagy tévedés. Inkább azon vannak minden erővel a szovjet zsidó vezeterei, hogy lehetőleg minden ellen harcoljanak, ami a zsidósággal kapcsolatos. Ugy állítják be a dolgot, hogy amint Stalin harcol a georgiaiak nemzeti öntudata ellen, ahonnan származik, ugyanúgy kell nekik is küzdeni a zsidó öntudat ellen. Az orosz szovjet nemzetien vagy asszimilatorikusan beállított nemzetközi zsidó kommunistái a legősebb harcban vannak a súlyos anyagi és erkölcsi bajokkal küzdő zsidó tömegekkel és közöttük áthidalhatatlan ellentétek vannak.“ Dr Ewald Ammende okfejtései nekünk nem jelentenek novumot, csak megerősítve látjuk ama feltevésünket, hogy a zsidóság távol van attól a szovjet területén, hogy megnyugodva, zsidóságában biztos érzéssel dolgozhasson. Még mindig üdözik, ha zsidónak vallja magát és nem utasítja el magát a vallás valamennyi tézisének...

— Mussolini kihallgatáson fogadta az alexandriai főrabbit. Hivatalos jelentés számol be arról, hogy Mussolini kihallgatáson fogadta prof. David Prato alexandriai főrabbit. A beszélgetés nagyon szíves volt. A hírek szerint Prato lesz utóda a nemrég elhunyt Sacerdotti olasz grand-rabbinak, aki Róma főrabbija és az olasz rabbiszövetség elnöke is volt és igen szíves baráti nexust tartott fenn az olasz miniszterelnökkel. Állítólag Prato mostanig a díszes állást nem fogadta el.

— „Zsidó Naptár“ címmel érdekes könyv jelenik meg a napokban. A naptár az Erdélyi és Bánáti Orsz. Iroda adja ki s ebben a csinos, tartalmas könyvben az erdélyi zsidóság ismert jelesei adták ki dolgozataik javát. A naptári része és a szokásos tudnivalókon kívül az életrevaló vállalkozás feljellelte az összes, az irodákhoz tartozó községeknek és magának az irodának főbb személyi és tárgyi adatait, így közli például az oradeai zsidóliceum képét, az itteni nevezetesebb zsidó intézményeit (Nőegylet, Zsidókórház, fiu és leányárva-ház, aggokháza, Vizó, Népkönyha) stb. leírását. Ugyanígy tartalmazza más hitközségek intézményeinek ismertetését is képekkel díszítve. A tartalmas és bizonyára széles körben kedveltségre szert tevő naptárbar dr Adorján Armin, az Orsz. Iroda elnöke irt érdekes előszót. Kivüle Oradeáról dr Kecskeméti Lipót, Hegedüs Nándor, dr Konrád Béla, dr Kabos Béla, Marót Sándor, dr Réti Ignácz, Salamon Ernő, Sebestyén Dezső stb. Az ország különböző részeiből a következők irtak: dr Schütz Henrik Arad, dr Löwi Ferenc Tg.-Mures, dr Fischer József Cluj, dr Vágvolgyi Lajos Arad, dr Emanuel Lenke Lugoj, dr Drechsler Miksa Timisoara, dr Rosenthal Mór Timisoara, dr Weinberger Mózes Cluj, dr Nébel Ábrahám Salonta, dr Feldmann Sámuel Sannic. Mara, dr Engelberg Dezső Tg.-Mures, Raab Zoltán Arad, Groszmann Dezső Arad, Reich Jenő Arad. A naptárt, melyet Lax Salvator, az Orsz. Iroda főtájkára állított össze gondosan és ügyesen 40 leírt kapható Franklin-nyomdában és az IZR. Hitközség irodájában Str. Reg. Carol II.

PALESZTINA

A népszövegetés elé terjesztett közművelődési jelentés szerint 1934-ben a zsidó település szaporulata 62.11% dunam volt 1,643.000 palesztinai font viteléri értékben (1933. évben a szaporulat 36.900 dunam volt 855.000 font értékben.) Az új városok a jelentés szerint Palesztina déli területeire is kiterjednek. A városi és külterületi telkekben emelkedett adásvételi forgalom volt, ami főleg a vagyonszármazékos bevándorló réteg által előidézett keresletre vezethető vissza.

A palesztinai vízellátás kérdését geofizikai előtanulmányok segítségével igyekeznek gyorsabb ütemben megoldani és a dr. A. Löhnberg és Ing. A. Lövenstein kutató irodájának jelentése szerint 1934. márciusától 1935. májusáig 26 hidrologiai kutatást végeztek geofizikai módszerek segítségével és alkalmazásával. Vidékek szerint a következő becsléssel: Émek Jezreelben 7, Somronban 6, Saronban 6, Negevben 4, Hegyvidéken 3. A végzett kutatások alapján, melyek részben nemzeti intézmények részben magánintézmények felkérésére történtek, 8 helyen megkezdtek a furásokat és 7 esetben (Kibuc-Hakoves, Pardezs Samrot, Cofit, Kfar Ata, Karkur, Beér Tuvia) az eredmények teljesen megfeleltek a geofizikai prognózisnak.

Az Émek Jezreel déli részén J. Chankin és az Agricultural et Building Bank alapításában 20.000 dunam területen létesül a Jokneam mezőgazdasági kolónia. A település a vegyes gazdálkodás elvén épül fel és minden telepes 50 dunam területet gazdálkodik, melyből 15 dunam csatornázva van. A településen 350 család részére van hely.

Az elmúlt év palesztinai hajóforgalma 1934-ben a jaffai kikötőben 1114 hajó futott be összesen 2,454.000 tonnatartalommal míg 1933-ban 866 hajó futott be 2,041.000 tonnatartalommal. Ezzel szemben a haifai kikötőben 1934-ben 1404 hajó kötött ki 3,469.000 tonnatartalommal, míg 1933-ban 1063 gőzös kötött ki 2,682.000 tonnatartalommal. Husz százalékkal nőtt 1934-ben a Haifában kirakott áruk mennyisége is. Ugyanis 486.974 tonnáról 589.203 tonnára emelkedett. Haifa fejlődése erősen megnövelte a város közlekedését is. Naponta 200 autóbussz fut be Haifába az ország különböző részeiből. A városi tanács éppen ezért elhatározta, hogy 8000 font költséggel két új autóbusszállomást épít. 1934. január-februárjában 108.000 font értékű gépeket importáltak Palesztinába. 1935. év ugyanazon szakában 211.000 font értékű gépet hoztak az országba, vagyis ebben a ciklusban 80 százalékkal nőtt a gépbehozatal. 1933-ban 476.000 font értékű gépet hoztak be, míg 1934-ben 967.000 font értékűt. Jelentékenyen nőtt Magyarország exportja Palesztinába. 1933. év első hat hónapjában 443.000, 1934. első 6 hónapjában 1,086.000, míg 1935. első felében 1,812.000 pengőt tett ki Magyarország palesztinai exportjának értéke.

Petach Tikvától nem messze letették az alapkövét két új kolóniának. Az egyik Nachman Sirlin nevét viseli, a másikat „Maimonia”-nak nevezték el. Mindkettő német bevándorlók letelepítésére szolgál. A két telepnek 200—200 lakosa lesz. Már a két telep is készen van, amely óránként 100 köbméter vizet ad. Elkészült a villanykábel és letették a vízvezetési hálózat csöveit is. Gözsig elkészült néhány ház és a fontosabb gazdasági épületek. Az investált összeg 70.000 font sterlingre rug, amelyet közösen viseltek a kolonisták, a KKL és a Jewish Agency által létesített „Bate Kfar” faluépítési társaság.

Néhány évvel ezelőtt teljesen jelentéktelen volt Japán palesztinai importja. Az utóbbi években azonban ugrásszerűen nőtt. Japán 1935. év első három hónapjában 162.000 font értékű árut importált Palesztinába. Ugyanezen idő alatt Palesztina japán importja 119 font volt.

A palesztinai Jelzalogbark munkástelepeket építő társaságnak nagy kölcsönt szavazott meg, amelyből Tel-Aviv déli részén 200 lakóházat és 100 lakástársaságban építenek. A kölcsönt azzal a feltétellel adták, hogy a házépítés, az utcák elkészítése, stb. 1936. végéig be kell legyen fejezve.

Az utóbbi két év alatt Bizoniá Cionban erősen megnőtt az építkezési tevékenység. 1930-ban a községi előjáróság 500 négyzetméterre adott építkezési engedélyt, 1933-ban 4400 négyzetméterre. 1934-ben 117 házat építettek 14.000 négyzetméter területen. A kolóniának jelenleg 500 háza van.

A jeruzsálemi sétatér számára véglegesen a Dávid király hoteli és a vasuti állomás közötti területsávot választották ki. A Montebiore-örökség tulajdonosa ingyen adja át a városnak a telket.

A jeruzsálemi héber egyetem nagy diák klubházat épít a Scopus hegyen. Az építkezési költségek 5000 fontot tesznek ki, amely összeget magát meg nevezni nem akaró tel-avivi gazdag polgár adományozta célra. Az egyetem diáksága éves kampányt indított a terv ellen. Arra szólította fel az egyetemi halgatóságot, hogy klubház helyett diákokthont építsenek. Az egyetem tanácsa a tiltakozás ellenére is megkezdte a klubház építését, mire a diákság közleményt tett be a lapokba, amelyben leszögezi, hogy az épületet sohasem fogja elismerni a diákság.

A palesztinai kormány a közeljövőben behozatali vámot vet ki a selyemre, különösen annak olcsóbb fajtájára, amelyeket Japánból importálnak. Ezzel meg akarja könnyíteni a kormány a palesztinai selyemipar helyzetét.

Az elmúlt héten a palesztinai ipar képviselőinek egy delegációja jelent meg a kormányzó előtt. A küldöttség három követelést terjesztett a kormány elé. 1. Egységes védővám-rendszer bevezetése az összes ipari cikkekre, hogy az idegen áruk bejöttését megakadályozhassák. 2. Függetleníteni kell az ipari cikkek vámhivatalát a kormány általános vámhivatalától. A kormány jelölje ki egy bizottságot, amely a lakosság képviselőivel egyetemben vizsgálja ki az ország ipari lehetőségét. A kormány megígérte a követelések alapos kivizsgálását, de egyelőre még korainak tartja a külön ipari vámhivatal felállítását.

Ha Palesztina utazását a legjobb feltételek között akarja lebonyolítani, forduljon bizalommal a nagy tapasztalattal rendelkező, régi utazási irodához:

„ZION LLOYD”

utazási szervezet a Közel Kelet részére.

Igazgató: M. Jampolski

BUCURESTI, Calea Victoriei 33.

Telefon 367.13

Erdélyi ügynökségei:

Dr. W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.

Balázs Miklós ORADEA, Str. Alexandri 34.

„Comercia” SA u. Mare, Piața Bratianu No. 1.

Weisz Jenő, SIGHET Str. Bogdan Vodă No 33.

A „ZION LLOYD” szervezete gyorsan és lelkiismeretesen kiszolgálja ügyfeleit. A ZION LLOYD Constantán speciális ügynökséget tart fenn, amely gondoskodik az utasok behajózásáról.

Nahalalban újra megkezdődött az építkezés. Egyelőre 35 házat építenek, amelyeknek költsége egyenként 35 fontot tesz ki. A Jewish Agency 113 fonttal járul hozzá minden ház építéséhez.

A Palesztine Gazette jelentése szerint 15 új kereskedelmi részvénytársaságot jegyeztek be a kereskedelmi regiszterbe. Jeruzsálemben többek között egy petróleum-kereskedelmi részvénytársaságot 200 ezer font alaptőkével.

Hivatalos statisztikák szerint ez év júniusában 217.450 személyt szállítottak a palesztinai vasutak. A szállított áru 80.555 tonna volt. Ebből 53.759 tonna esett a tulajdonképpeni palesztinai vonatra, 5073 tonna a sinai vonatra és 61.723 tonna a hadszász vasutra.

Haifában megnyílt az új Savoy Grand Hotel. A hatemeletes szálloda épülete 35 ezer fontba került.

A palesztina-lengyelországi légitörlem megnyílt. A repülőgépek menetideje 29 óra.

Habib Djamati, ismert arab-egyiptomi író a palesztinai törvényhozó testület tervezett életbeléptetéséről azt írja, hogy ezt a tervet az araboknak most éppúgy el kell vetniük, mint azt Herbert Samuel kormányzósnak idején tették. Ha az arabok részt vennének a törvénytestület munkájában, akkor hivatalosan is elismernék Palesztina fölött az angol mandátumot. A legislatív Council, írja Habib Djamati, nemcsak hogy nem fog semmi hasznot hajtani az araboknak, hanem ellenkezőleg, csökkenteni fogja nemzeti aktivitásukat.

Hebron mellett, Bet Djalrin arab faluban a összes arab pártok képviselői gyűlést tartottak, a pártközi béke helyreállítás érdekében. A gyűlésen a következőket határozták: 1. Meg kell kísérelni az összes arab pártok kibékítését. 2. Az arab telek-tulajdonosokat rá kell venni, hogy zsidóknak ne adjanak el földeket. 3. Támogatni kell az arab kolonizáló bankot. 4. Minden eszközzel meg kell akadályozni a zsidók további beözönlését. Érdekes, hogy a gyűlés vezetésére meghívták a muftit és Ragheib Macacibit. Az utolsó pillanatban azonban visszavonták a meghívásokat, mert belátták, hogy két ellentétes párt vezetője nem alkalmas egy párton kívüli gyűlés lefolytatására. Az arab sajtó nagyrésze egyébként csendesen állást foglal az egész rendezvény ellen, mert ebben is egy új szakadást lát.

Özvegy Florence Hornik asszony elhunyt férje, dr. Oszkár S. Hornik nevére alapítványt létesített, amelyből 120 font sterlinget folyósítanak évente fiatal tudósok számára, akik fertőző betegségek leküzdésében tevékenykednek. Az ösztöndíj élvezője tartozik a jeruzsálemi egyetem kutatói dományos intézetében dolgozni.

Tel-Avivban bizottságot alakítottak, amelynek célja lengyel zsidók investíciójának elősegítése. A bizottság trösztöt fog alakítani. Az új társulat 20 ezer font alaptőkével rendelkezik. Főfeladata az új trösztnek a lengyel-palesztinai gazdasági kapcsolatok megszilárdítása és kiépítése.

Társulat alakul abból a célból, hogy Tel-Avivban gázgyár létesüljön. A gázt ásványolajból fogják előállítani. Az alaptőke 80 ezer font sterling.

Nem lankad a német zsidóság sanyargatása

Ujabb rémségek a barna örület országából

A zsidók üldözése és megszegyenyítése egyre folyik, de most már nemcsak társadalmi és magánéletben, hanem folyton fokozódó módon a gazdasági életben is. Nap, mint nap, többen és többen üldöztetnek el hivatásuktól. Minden emberi képzeletet felülmúló leleményességgel üldözik, hajszoják őket. Városokból és falvakból kikergetik, sokhelyütt kenyeret nem akarnak nekik eladni pénzért. Kizárják őket minden szállítástól, ami valami jövedelmet hozhatna. Elállják üzleteiket, eltanácsolják betegeiket, nem engedik őket, hogy egy kissé megpihenjenek, mert üldölőhelyekről is hajszoják őket. Nem lehetnek egy pillanatig sem egyedül, csak mindig jobban és jobban köréjükfonni az üldözés gyűrjét, bezárni őket négy fal közé, hogy éhenhaljanak és végső kétségbeesésükben a mérleghez vagy fegyverhez nyuljanak, hogy elpusztítsák magukat. Hogy mi lesz ennek a rettenő üldözésnek a következménye? Ki tudja.

A berlini zsidó hitközség oranienburgi uccai főépülete előtt óriási transzparenszeket helyeztek el, amelyen egy zsidó van felrajzolva, akiről lehúzzák a ruhákat és alatta a következő felirat áll, hatalmas betűkkel: „Igy fogjuk kényszeríteni a zsidókat, hogy elhagyják Németországot“

Frankfurt a) Mainban, Essenben, Chemnitzben, Neuheim iürdön, Limburgban, Bad Homburgban és még számos más helyen, az utóbbi napokban hatalmas felvonulások voltak, amelyeket uniformizált rohamosztások vezettek.

Nagyon nyugtalan a közvélemény Sischach helység hitközségi elnökének, dr. Hugó Dollernek sorsa miatt. Azzal gyanúsították meg, hogy leszakított a falról egy antiszemita plakátot. Erre fel berohan a tömeg dr. Doller lakásába és elhurcolta onnan a piactérre. Ott sokáig magasra kellett tartania egy zsidóellenes plakátot. Ezalatt a rohamosztások beszédeket tartottak, amelyben azt hangsúlyozták, hogy „tisztá vizet kell önteni a pohárba a zsidókat illetőleg“. Ami ezután történt dr. Dollerrel azt nem tudják. Eltűnt.

Hitler kebelbarátja, a pogromra uszító Streicher beszélt...

Csütörtökön volt a „nagy nap“, amikor Julius Streicher először szólalt meg a berlini közönség előtt. Két és fél óráig beszélt és beszédének azonnali eredménye az volt, hogy utána antiszemita jelszavak orvításával ténérutókon bejárták a várost és összetörték számos üzlethelységet, a felbérelt és felheccelt tömegek járó-kelőkkel verték meg, akiknek zsidós kinézésük volt. Mértékadó berlini zsidó körökben feltételezik, hogy a megtámadottak nem voltak zsidók, mert a hitközség felhívást bocsájtott ki, amely szerint zsidók azon az estén okvetlenül tartózkodjanak otthon. A zsidók által látogatott kávéházak és éttermek teljesen üresek voltak.

Streicher beszédét a hivatalos német sajtóiroda következőképpen adja le:

„Gauléiter Julius Streicher most először beszélt Berlin legnagyobb gyűlési termében. A terem tulzsufolt volt, ugyannyira, hogy a rendőrségnek kellett a rendről gondoskodni és a többi érdeklődőt távolfartani! Streicher legelőször a külföldi hazugsághadjárat ellen beszélt, amelyet a külföldi lapok tudósítói terjesztenek. A külföldi sajtó őt véreskezű cárnak kiáltotta ki. Ő módot adott arra a külföldi tudósítóknak, hogy néz-

zenek körül Nürnbergben, ahol egyetlen megölt zsidót sem láthattak (!) Aminthogy a Kuriürstendammon sem találhattak egyet sem. De azt a jogot nem vehetik el tőlünk, hogy a fajgyalázókat meg ne szégyenítsük az uccákon, hogy elretentő például szolgáljanak. A zsidó kérdés még nem oldódott meg azzal, hogy a nemzeti szocialisták átvették a hatalmat. A munka lényeges része most következik. Ha valamelyik párt-tag azt hiszi, hogy azzal szolgálhat tesz a mozgalomnak, ha egy zsidó ablakát betöri, az nincsen tisztában a mozgalomunk lényegével. Akik eddig az ilyen dolgokat elkövették azok provokatórok voltak, ahogy azt hivatalosan meg is állapították. Végül azt mondta Streicher: a bolsevizmus, radikális zsidó uralom. Így lett volna Németországban is, ha Hitler nem tartotta volna vissza a szakadék széléről az országot. A nemzeti szocializmus harcai által megváltódik fajtánk attól a néptől, amely a galgotai gyilkosság bűnét hordja homlokán. Ezért a harért a népek egykor még hálásak lesznek nekünk“.

Igy szólt a hivatalos beszámoló Streicher beszédéről. A magánforrások szerint a beszéd sokkal erősebb és bizonyos mértékben grotesk is volt. Többek közt kijelentette, hogy a keresztény vallásalapító volt az első antiszemita. A külföldi laptudósítóhoz pedig azt kiáltotta: Nincs közönségsébb foglalkozás, mint a hazudozó és hozzáfűzte még, hogy a legnagyobb hazugok a zsidók. azt is közlik a sajtótudósítók hogy a beszéd alatt sokan távoztak, mire Streicher kijelentette, hogy aki menni akar az menjen, az igazi náci az marad.

Üldözés a kiirtásig.

Egy zsidó cég, amely a legerősebben ki volt téve a bojkottnak, a hamburgi bírósághoz fordult, hogy tiltsa el a propagandistáknak tevékenységüket mert az beavatkozást jelent a gazdasági életbe. A bíróság elutasította a kérést a következő indoklással: — A német nép túlnyomó többsége (?) át van hatva attól a tudattól hogy a német tragédia legjobb okozói a zsidók voltak. A pártnak tehát az a jelszava, hogy a zsidóktól nem szabad vásárolni feltétlenül tekintetbe veendő. A párt jelszava jelenleg egyenlő az állam jelszavával, mert a párt és állam egyet jelentenek.

A Globus hamburgi cég bezáratását a rendőrség azzal indokolja, hogy arra a köznyugalom érdekében volt szükség és a cég hat zsidó alkalmazottját a „saját érdekében“ vették őrizetbe

A fajgyalázás...

Ujabb zsidó emigránsok lépik át nap mint nap a német határt, mert a fajgyalázás vádját szegezik mellüknek. A központi propaganda bizottság minden lehetőt elkövet, hogy a zsidók és árjak közötti bármilyen kapcsolatokat megbélyegezzék.

Hihetetlen mértékben kifejlődött a denunciaciósi hajlam. Minden barátságot, kollegiális jóviszonyt felborít ez az új üldözési tendencia. Előfordult hogy Nansen utleves német vendégjogot eddig élvezők, egyik napról a másikra kiutasítottak, csak azzal a motivációval, hogy fajgyalázók. Ezeket beidézik a rendőrségre és kilátásba helyezik nekik, hogy vagy egy évi börtönbüntetést kapnak, vagy pedig azonnal távozzanak az országból, amikor is összesen 10 márkát vihetnek magukkal. Az egyik ilyen menekültnek 17 márkát találtak a zsebében s ezért elkobozták tőle még ezt a kevés pénzt is.

Amint a hírek mondják Lipcséből egyszerre 60 zsidót utasítottak ki fajgyalázás címén.

A vidéki német városokból folyton jönnek a hírek, hogy a bojkottakciók mindig erősödnek. Nyugatporoszországban figyelemzették azokat a vállalatokat, amelyek még nem tették ki a táblát, hogy zsidókat nem szolgálnak ki, hogy vigyázzanak lépéseik következményeire. Az Angriff erősen támadja a Németországba levő külföldi zsidókat. Kiemeli, hogy a berlini Joachimstrassen levő Rubinstein féle vendéglőnél még kint van a mogen dovid és ki van írva, kóser. A tulajdonos egy osztrák zsidó.

A berlini „Judenkenner“ című lap, amely a Stürmer testvérlapja, azt követeli, hogy tartóztassák le az összes német zsidókat, tusként és addig ne engedjék szabadon őket, amíg a külföldi anti-német megnyilatkozások tartani fognak.

Schacht hiába interveniált.

Daily Telegraf berlini tudósítójának berlini jelentése szerint Schacht eredménytelenül interveniált Hitlerrel hogy enyhítsenek a mai antiszemita kurzuson. A tudósító szerint Hitler nyíltan kijelentette volna Schacht-nak, hogy teljesen egyezik véleménye a Streicherével, aki azt hirdeti, hogy a zsidók az okai a mai német szerencsétlenségnek.

A külföldi zsidókkal mégis szeretnénk üzleteket kötni.

Königsbergből jelentik: A rendőrség főnöke hirdetőment adott ki, amelyben arra kéri a lakosságot, hogy tekintettel az őszi nagy kiállításra amelyet a városban rendeznek és amely Keletporoszország számára nagyfontosságú, a lehető legmintaszerűbben viselkedjenek a látogatókkal szemben, „tekintet nélkül azok nemzeti hovatartozására“. A königsbergi lakosság magatartásától függ — mondja a hirdetőment — hogy a külföld jó véleménnyel legyen az új Németországról. Remélik, hogy a külföldiek erősen látogatni fogják a vásárt.

A jövő zsidóellenes törvények.

A Frankfurter Zeitung közlése szerint dr. W. Schulze, az egészségügyek müncheni állami biztosa egyetemi tanár előadást tartott, amelyben többek között a következőket mondotta: A törvényhozás nem szabad, hogy az árszemponatok figyelembe vételénél megálljon, a zsidókérdéssel szemben nyíltan állást kell foglaljon. Előkészületben van egy törvény, amely megtiltja majd a zsidók és nem zsidók közötti házasságkötést. Továbbá ki kell zárni a zsidó ifjúságot a nagy német nevelésügyből. A zsidók és árjak közötti szerelmi élet is szabályozás alá kerül. Dr. Schulze követelte, hogy a zsidóknak tiltsák meg, hogy üzemezők legyenek és hogy árja cselédekkel járthassanak.

A zsidó orvosok sorsa.

Az NS orvos szövetség ülésén, ahogy a Völkischer Beobachter írja, dr. Bartels orvosok beszédét tartott amelyben kéri, hogy a német árja asszonyok ne hívjanak szüléshez zsidó orvosokat. Csak zsidó gyermekágyasokhoz mehessenek zsidó orvosok. Az Angriff jelentése szerint egy sok fióküzlettel rendelkező berlini cég kiadta az utasítást, hogy alkalmazottai ne keressenek fel csak árja orvosokat. A fióküzletek vezetői utasítást kaptak egyidejűleg, hogy zsidó orvosok bizonyítványait ne vegyék igazolás-képpen tekintetbe.

KÖZELET

Herzl-Bialik emlékünnepegy Clujon.

Méltó keretek között zajlott le július 31-én a cluji cionista helyicsoport rendezésében a Herzl-Bialik ünnepély. Az Unitárius Gimnázium dísztermét zsufolásig megtöltő közönség előtt Klein Eljáhu héber nyelven nyitja meg az ünnepséget, majd dr. Marton Ernő emelkedik szólásra Herzl méltatására. A zsidó nép fennmaradása annyira megpróbáltatás dacára is ama ritka képességének köszönhető, mellyel előre meglátta az események fejlődését és már eleve alkalmazkodott a történelem alakulásához. Ez a történelmi előrelátás jellemzi Herzl Tivadar munkásságát is. Ma már Herzl Tivadarról nem lehet csupán emlékbeszéd keretében megemlékezni, mert nem múltat, de jelent és jövőt jelent Ő a zsidó népnek. Az izr. hitközség énekkarának gyászdalai után dr. Pistiner Avram tartotta meg Bialik emlékbeszédét jiddis nyelven. Bialik költészete a zsidó lelkéből fakad és azt fejezi ki — mondotta az előadó. — A zsidó élet, a zsidó nyomor, a zsidó bizakodás és remény az, ami megszólaltatta a nagy költő lantját. A nagyságban is megmaradt az egyszerűség és a keresetlenség mintaképének. Az izr. hitközség énekkara az mole rachenimmel adózott a két nagy zsidó emlékének. Dr. Fischer József szavai fejezték be az emelkedett hangulatú ünnepélyt. Herzl emlékünnepegyen időszerű felvetni a kérdést, vajjon annak a szellemében csináljuk-e ma a cionista mozgalmat, aki azt életre hívta. Nem-e pártarcokat látunk a béke helyett. Nincsenek-e cionista pártok, amelyek a kongresszust is veszélyeztetik, akik megbontják a cionista szervezet egységét. Ha méltók akarunk lenni a zsidó néphez meg kell szüntetnünk ez áldatlan állapotokat és vissza kell térni ahhoz a cionizmushoz, amelyet annak alkotója fogalmazott meg leghelyesebben. A mindvégig ünnepi hangulatban telt ünnepély a Hatikvah hangjai mellett ért véget.

Sch. Z.

— **Backa Petrovac „Kneset Jiszroel” egyesület alakult.** Az új egyesületben hetenként történelmi és kulturális előadásokat tartanak, amelyeket Silber Sámuel szokott tartani. Elnök lett: Berger Dezső, jegyző: Berger Vilmos, tagok: Fischer Márkus, Verber Gyula, Rechnitzer Ignátz, Fischer Imre, Seelenfreund Mór, Fischer Aladár, Glüek Márton.

A satu-marei Poale Hadati közgyűlése. Nagy érdeklődés mellett zajlott le vasárnap délután a Poale Hadati f. évi közgyűlése. Ordentlich Viktor üdvözlő beszédében méltatta a Poale Hadati jelentőségét. Dr. Fejes Lajos a Zákén mizrachi elnöke meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és referált az oradeai mizrachi konferenciáról. Majd megejtették a választást, melyen egyhangúlag a következő vezetőség lett megválasztva: Diszelnök dr. Fejes Lajos, elnök Ordentlich Viktor, alelnök Steinmetz Alter, pénztárnok Adler Jenő, ellenőrök Weisz Jenő és Pollák Ignác, kultúrelnök Weidberg Fülöp, választmány Messinger Dezső, Weisz Salamon, Weinberger Jenő, Weisz Henrik, Fencsi Béla, Kövári Leopold. Ugyanakkor a samari Bné-Bnot Mizrachi nagyszertűen sikerült fagyalt-dalutánt rendezett óriási anyagi és erkölcsi sikerrel. A gazdag műsor bevezetéseként Ordentlich Viktor ismertette a Bné Akiba agilis munkáját, melyért a Brit a legnagyobb elismerését rója le. Ezután Genuth Gizike Zsidó Május című versével, Hecht chaluc zsargon énekszámával és a Bné Bnot pedig Kék-fehér persely c. színművével nagy sikert ért el. Az ünnepélyt Friedmann Mose az ilondai C. Mizrachi elnöke lelkesítő szavakkal üdvözölte. Stern József mofákéd záró szavaiban megköszönte a közönségnek, hogy ily nagy számban jelentek meg és felkérte őket, hogy továbbra

Intenzív Mizrachi propaganda a Keren Erec Jiszroel sel Hamizrachi akció Erdélyben

Ismeretes, hogy az erdélyi Mizrachi ifjúság egyik vezetője, Ráth Efraim, aki évtizedeken keresztül szervező lelke volt a Mizrachi ideológiának, néhány hónappal ezelőtt Erec Izraelbe költözött. A Mizrachi Világszervezet jeruzsálemi központja felismerte Ráth Efraim kiváló képességeit, amellyel az eszme propagálása szempontjából rendelkezik. A Szentföldre való érkezése után azonnal felkérte, hogy jöjjön vissza Erdélybe és megfelelő propagandával készítse elő a kongresszusi delegátusi választást és a Mizrachi eszme kimélyítésével indítson be Erdély vallásos zsidóságánál egy erőteljesebb kampányt, a palesztinai vallásos intézmények támogatására.

Ráth Efraim, az ismert fáradhatatlan munkakészségével utra is kelt és hónapok óta járja Erdély kisebb-nagyobb helyiségeit, hogy a vallásos zsidóság még töretlen utjain minél több és álozatkészebb hivat szerezzen a nemzeti alapon álló zsidóság célkitűzéseinek. Mindazok, akik vele az oradeai VI. országgrészi Mizrachi konferencián találkoztunk, s akik vele a targumuresi szövetségi konferencián együtt dolgoztunk, megállapíthattuk, hogy Ráth Efraim a szentföldi levegőtől megújítva, még erősebb intenzivitással és eredménnyel tud eszméinknek szolgálatot tenni. Ahol Ráth Efraim az országban megjelent, mindenütt ünnepezték és szeretettel fogadták.

Legelőször a tulnyomólag vallásos tömegek lakta helyiségeket kereste fel.

Déjen a Poala Cedek nagytemplomában tartott szombat délutáni meetinget, ahol a templomot a zsidó társadalom színe-java töltötte meg. Rosenzweig M. Jehuda üdvözölte a Mizrachi nevében és rámutatott arra, hogy a Mizrachi a baloldali cionista és munkáspártok részéről és jobbról pedig az Aguda alattomos aknamunkájától van állandóan támadásnak kitéve, ezért szervezetének megfelelő kiépítésével kell eszmei igazságának minél nagyobb tért hódítani. Ráth Efraim egy nagyszabású gyűlés keretében üdvözölte és jelentette be csatlakozását a Ráth Efraim által hangoztatott eszmékhez.

Becleanban július 28-án számolt be Ráth Efraim egy nagyszabású gyűlés keretében Palesztina és a vallásos zsidóság aktuális problémáiról. Amikor pedig erős harcot hirdetett a baloldali cionisták zsidótlansága ellen, a gyűlésen jelenlevő agudisták közbeszólásokkal zavarták meg az illusztris szónokot. A fiatal mizrachisták és

agudisták között a zavaró momentum miatt tettelegességre került a sor, de a közbelépő 50 főnyi Trumpeldor csapat vezényszora a verekedőket megrohanta és széjjelválasztotta. Ráth Efraim ezután nyugodtan folytatta előadását erősen ostromozva az Agudának indolens és türelmetlen magatartását.

Reteagon az összes cionista szervezetek közreműködésével nagyszabású közönség előtt tartotta meg Ráth Efraim nagyhatású előadását, amely Herzl-el és Bialikkal foglalkozott, mivel előadása az elhunyt nagy zsidó férfiak emlékére tartott gyászünnepély keretében volt beillesztve. Az emlékünnepegy megnyitóját Farkas Mendi, az ifjúsági Mizrachi vezetője tartotta meg, majd átadta a szót Adler Samunének, a WIZO elnöknőjének, aki Herzl életrajzát ismertette. Utána Löwinger Gidi, Ch. N. Bialik biográfiáját ismertette, citálva versei közül és rámutatott arra, hogy Bialik mindig ragaszkodott a tradicionális vallásos zsidósághoz. Felszólaltak még: Farkas Hillelmé, Hirsch Elemér (Dej), Moseh H. és Grün Géza, Mátyás Sneja, Izsák Feige, Antal Bube: Bialik verseket szavaltak.

Baia-Mare-n a hitközség trácstermé- Baia-Maren a hitközség tanácstermé- Ráth Efraim nagyszabású előadását. A vallásos zsidóság összefogását hirdette. Egyesülete erővel tömörüljön a Mizrachi zászlaja alá. Nussbacher Abraham, a Poala Hadati ügyvezető elnöke meleg szavakkal köszönte meg az előadást és ígéretet tett, hogy minden erejükkel dolgozni fognak a cioni ideálért, Palesztina felépítéséért.

Aradon, tekintettel arra, hogy az orch. hitközség még a Talmud Tóra helyiséget sem volt hajlandó az előadás céljaira átadni, vasárnap délelőtt a ZsNSz. helyiségében tartotta meg nagyszerű előadását. Két száz hallgató zsufolódott össze a teremben, hogy meghallgassa a két órás magasnívű előadást. Az előadót számosan üdvözölték. Steiner Jakab Mizrachi elnök, Kalmár József ZsNSz. elnök, dr. Salamon I. Béla erdélyrészi Makkabi elnök, egyöntetűen azt az álláspontot fejegették, hogy cionizmust nem tudják vallás nélkül elképzelni, mert a konzervatív zsidóság őrizte meg a zsidóság fundamentumát, a tradíciót. A cionista ifjúság nevében Gertner Zwi, a klall A. nevében dr. Gara Ármán kijelentik, hogy a Mizrachi és munkáspárt között nem áldalhatóanok az ellentétek.

Ráth Efraim utja még nem zárult le és így rövidesen folytatjuk eredményes utjának beszámolóját.

is támogassák a mizrachi ifjúságot nemes országépítő munkájában. Az ünnepély a Hatikvah akkordjaival a késő esti órákban ért véget.

O. V.

Rabbi Mose ben Amram, az Arügasz Haboszem szerzőjének 25 évi járzeitje Chuston. Áv 7-én volt a híres rabbi huszonötödik évi járzeitje. Ezen a napon a városba érkezett Grünwald pápai Adasz Jiszroel rabbi, aki az ellenzék rabbijelöltje volt annak idején és akit utólag a Somré Hadasz egyesület választott rabbijának. Ugy volt, hogy Duschinszky jeruzsálemi főrabbi is eljön erre a napra Chusztra, de az áldatlan belső harcok miatt ez a látogatás elmaradt. Többszer ember vett részt a járzeiton és valósággal felendítette a kis város gazdasági életét. A jelenlegi rabbi, aki nagybátyja az ellenzék részén lanszirozott Grünwald pápai rabbinak, nem is találkozott a vendéggel. A soproni rabbi, aki szintén rokon és résztvevett a gyászünnepségen, minden lehetőséget elkövetett, hogy a szembenálló tudósokat, akik oly közeli rokonok is békésen összehozza. De ez nem sikerült. A szijumon, amelyet a chusti főrabbi rendezett, sokan vettek részt a vendégekközül, ahol egy óráig

tartó nagy droszt tartott, ami mély hatást keltett a jelenlevők között.

Hirsch beregszászi rabbi a podruszi iroda ellen dolgozik. A beregszászi hitközség és Hirsch Salamon rabbi harcot folytat az ujonnan alakult podruszi iroda ellen. Az Iroda működését már minden országgrészi hitközség elismerte fórumnak, csak a beregszászi nem. A minisztériumhoz petíciókat küldöttek, amelyeket számos helyen aláírtak és utólag kiderült, hogy olyanok is aláírták, akik erre jogosultak nem voltak. Most az aláírók tömegesen vonják vissza aláírásukat. A beregszászi hitközség vezetősége nem vitte még eddig közgyűlés elé a kérdést, hogy csatlakozzék-e a hitközség az Irodához vagy sem. A hitközség egyik ottani lapban leközölte, hogy nem hívták meg az Iroda megalakulásához, viszont az Iroda igazolja, hogy igen. Legjobb volna, ha végetérne a harc és békés együtt működés válna lehetővé a podruszi Irodánál.

Jeruzsálem. Január végén megölték Ramat Gan koloniatán egy zsidó kolonistát, Izrael Lachmant. Egy rabot most vontak felelősségre ezért és a bíróság halálra ítélte.

Hétről-hétre

Berlin. Langenselbold (Hessen-Nassau) polgármestere hirdetésben közli, hogy mindazok a közsegélyre szorultak, akik zsidónál vásárolnak, elvesztik ebbeli jogukat és kizárják a segélyezettek közül. — Oschessleben (Bode) helységben néhány nap óta üzletekben és szállodákban a következő tábla olvasható: „Megtiltom minden zsidónak, hogy átlépje üzletem küszöbét! A tulajdonos“ Néhányan meg a következő tartalmu táblát tették ki: „Zsidók nem kívánatosak.“ — A „Lübecker General Anzeiger“ aug. 8-iki számában hirdetés jelent meg, amely szerint a zsidóknak örökre megtiltják, hogy a Lübecki állatvásárt akár mint vevők, akár mint eladók látogathassák. — Schlüchern (Hessen-Nassau) városban az üzletekre kiirták, hogy zsidók látogatása nem kívánatos. A zsidó üzletekre és magánházakra sárga cédulákat ragasztottak, „Jude“ felírással. — A dortmundi főpolgármester rendeletet adott ki, amely szerint zsidóknak tilos a városi zálogházban bármit is elzálogosítani és a nyilvános árveréseken sem vehetnek részt. — Lübbenben rendelet jelent meg, amelyben megtiltják a zsidó üzletek támogatását. Ha valaki mégis megtenné, aki téli segélyre szorul, attól ezt a kedvezményt megvonják. Steinkirchenben elhatározták, hogy sem telkeket, sem pedig házakat, vagy földbirtokokat nem adnak el zsidónak. — A thüringiai Rastenbergben lévő erdei uszodában kiirták: „Zsidóknak tilos a bemenet.“ — Bad Rothenfeldben zsidók kitiltatták. — Stralsundban a szállodások már régenben kitiltották a zsidókat. Most már a borbélyok is csatlakoztak hozzájuk. Weimarban a színházakat sem látogathatják.

— **Házasság.** Sternhell Emil (Oradea) bájos leánya Magda f. év szeptember 1-én vasárnap délután 4 órakor tartja esküvőjét Fuchs Mór mediasi kereskedővel, az oradeai Fuchs Mór-uccai orth. izr. nagytemplomban.

— **Intelligens izraelita uricsalád** elvált a közepes osztályt végző urilányt iskolához közel, kitűnő ellátásra, fürdőszoba és zongora használatával, esetleg oktatással. Özv. Berger Antalné, Str. Xenopol 5.

Házasság. Eilers Böske és Müller Andor házasságot kötöttek Suboticán.

— **Eljegyzés.** Teszler Lajos, a nagyszentmiklósi főkantor leányát Rózsikát eljegyezte Bartfeld Leo borossebesi rabbi. (Minden külön értesítés helyett.)

* Fuchs Ila, bécsi egyetemen vizsgázót tanárnő tanításait újból megkezdte Oradea, Piata Mihai Viteazul 11-a. Palatul Ullmann.

A targu-muresi zsidóság gyászja. Rövid szenvedés után halt meg a napokban dr. Kertész Mór, ismert orvos. 59 éves korában. Dr. Kertész Mór, aki 16 éve a targumuresi betegsegélyző pénztárnál teljesített közmegelegedésre szolgálatot, a konzervatív, puritán orvos szívbóluna volt és ezért halála nagy veszteséget jelent a targumuresi zsidó társadalomnak. Az elhunytban dr. Kertész Andor ügyvéd, a targumuresi cionista helyi csoport ügyvezető elnöke édesatyját gyászolja. — Ugyancsak a napokban temették el 64 éves korában Targu Muresen Hirsch Ignác tisztviselőt is. Az elhunyt egyik alapítója és vezetőtagja volt a Chevra Kadischa szentegyletnek.

— **Házasság.** Az elmúlt héten fényes esküvő zajlott le Müller Antal petrosani főrabbinál. A főrabbi leánya Nelli és Goldstein, sabinovi főrabbi tartották házasságünnepélyüket. A vacsoránál a vőlegényen kívül Müller Antal petrosani, Halpert Armin comenti, Goldstein Ezra balatonfüredi és Billitzer Efraim beceani főrabbiik ugyancsak Billitzer Jónás debreceni és Lichtenstein Dávid tartottak szebbnél-szebb teosztásokat.

Zsidó humor

Chacsek és Sije a rituális fürdőben ülnek, nyakig vízben, péntek délután öt órakor, amikor már a reumasok „mór“ fürdőnek használják a vizet.

Chacsek: Sijekém, maga nagyon tiszta lesz nekem. Még nincs ros-hasonoh és maga már fürdik?

Sije: Nem voltam sehol nyaralni, én nem mehetek Dorna-Vatrára friss levegőt szívni, nekem jó ez a gőz is...

Chacsek: Kire céloz maga, Dorna Vatrára? Én nem voltam ott soha, csak egy nagybátyám volt ott 916-ban segéd és hásonszolgálatos. Ott valamikor háboru volt, minek kell most Dorna Vatra?

Sije: Maga nem tudja, ott most új lövészárkokat ásnak, mert új háboru kezdődik. Ott van a satmari caddik és ebből ott is háboru lesz.

Chacsek: Sijekém, emelje ki már azt a bárgyu fejét a vízből, mert azt kell figyeljem, hogy Sprudelnek hiszi ezt a mikvevizet és issza is. Ez nem gyógyviz. Ez nem keserűvíz. Ez egy olyan mizmas, mint a konferenciákra küldött tudósítók beszámolója. Bár sok vizet azok sem zavartak sem Krakóban, sem itt nálunk.

Sije: Milyen vizet zavarjanak? A Mizrachisták nem zavarják vizet. Legfeljebb most Luzernben. Ott igen, mert ott nagyon szép a tó...

Chacsek: Milyen tóról beszél? Talán a Tóráról kell nyilatkozni, amelyet most el fog végre fogadni a cionista világszervezet is alapvető kodexnek.

Sije: Hogy maga milyen intelligens Chacsekkém. Maga már egy kész tudós. Egy egészen... én ment magának fejébe egy kis ilyen „keserű“ víz? Hogy olyan vízesen, vagy viccesen beszél.

Chacsek: Talán „víz“-san? De ne beszéljen a női mikvéről, azt így zsidónak nem szabad. Nálunk például Oradeán, még a nők sem beszélnek már a „mikvéről“. Kiment a divatból. Most a strandra járnak, az ortodox asszonyok. Mikve helyett short (rövid nadrág)-ról beszélnek.

Sije: Mi az hogy short? Én egy short se olvastam róla a jiddis újságban, pedig az a kedvencem. Az a jiddis újság, amelynek vezércikke mindég a Wasser-ral kezdődik és azzal is végződik. Folyton víz van a fejükben, sok víz... voll mit Wasser...

Chacsek: Hát mit olvasott akkor abban a lapban, ha azt mondja, hogy... semmit se olvasott, talán mégis?...

Sije: Na azért mégis, valami van benne. Így Tasnadról olvastam, hogy összeült a kupaktanács. valamilyen egyletcecskében és elhatározták, hogy aki ezentul olyan nyomtatott betűt olvas, amit a pápa eltiltott, az nem tanulhat többet misnájeszt.

Chacsek: Mit nem mond? Hát ilyen harciasak azok a tasnadiak? És így nem akarnak valami okosat olvasni? Nahát, nahát?...

Sije: Mi az, hogy nahát? Hátha még tudná a legnagyobb titkot. Tudja azt maga, hogy már Teitelbaum főrabbi sem jár sohasem a mikvébe.

Chacsek: Sijekém, megőrülök. Nem hiszem el. Nem jár?... és miért nem jár, miért ne járna?

Sije: Nagy neki a víz sodrása... wosset Sie, der wasserstrom...

Chacsek: Mi... mi... mit mond?

Sije: Én nem mondom semmit, csak utánamondom, amit mondanak.

Reb Jajlis nem jár mikvébe, mert azt állítják, hogy „gegen Wasserstrom kann man nicht schwimmen“ és ezért...

Chacsek: Oda vagyok, ezt nem hisztem volna el, de így mégis valószínű...

Sije: Mit tudja még maga Chacsekkém, hogy mit kitudnak fundálni a mi barátaink?... mit tudja még maga, hogy az iszúrka-piszúrka bajokon kívül milyen vizipuskát is kitudnak löni egymás ellen a zsidók...

Chacsek: Puskát? Jaj arról ne beszéljen. Eszembe jut mindjárt Cholile Selassié, a nagy abesszin király, Salamon bölcs lezármazottja, aki folyton csak azt mormolja most magának „Miss soil ihne werden“.

Sije: Hát tud az a Cholile nevű király jiddisül? Ojvé hát hogyan tudna. Folyton felriad álmában és ordítja, hogy jaj, megő az a Misoline, az a betyár talián, az a kutyafejű-cérna talián, aki most le akarja igazni a tiz menekült törzset ott Abessziniában...

Chacsek: Milyen tiz törzsről beszélés? Én csak a maga ronda törzsét látom itt a vízben.

Sije: A tiz törzs, amelyik elveszett és most Etiópiában vannak, abesszineknek nevezik magukat és feketék, amilyen itt a víz...

Chacsek: És ott király az a Cholile, vagy hogy hívják?

Sije: Cholile, hogy én lennék a király és maga egy egyszerű rabszolga. Rágtón láncra fűzném és úgy tartanám Chacsekkém.

Chacsek: Maga ne tartson engem sehol, már miszem van, magával együtt ülhi ebben a vízben, ami már teli van „mór“-ral, úgy, hogy mozogni sem lehet tőlük...

Sije: Már megy, hiszen alig két óráig ült itten? Miért megy már?

Chacsek: Mert az orvos megtiltotta. Tovább nem szabad, egy hurutom van és minden öt percben ki kell mennem...

Tuss.

Miért? A célszerű összeállítás és azok a kitűnő sikerek, amelyeket híres orvosok valamint számos klinikán és kórházban a Togat-lal elérték, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togat gyors hatású fájdalomcsillapító szer, amely utólrhehetlen, kőszvényes, csuzos és ideg fájdalmaknál, az ízületekben és végtagokban fellépő fájdalmaknál, ideges fogfájásnál, valamint fejfájásnál

— **Képzett, fiatal nős kántor** tenorbariton hanggal az őszi nagyünnepekre előimádkozást vállal. Cim: lapunk kiadóhivatalában „Kántor“ jellegére.

אויט' ארמונדאקס אויר' קהלה כראלי

No. 227—1935

וויר קארעיער (כראליד) ארטה' אויר' קולטום געמינדע זוכן פיר זאפארט איין שויב וויש וועלעכער פאן 3 אנארקאנטע ארטה' רבנים רבלות בעזצט. אויר צוגלייך ערשטקלאסטיגער נעל חפילה איזט. רעפלעקטאנטען וואללען איהרע אפערעמע אן אביגאן ארעם איין זענדען. שפעוין ווערדען נור דען אסצעפמירט' פערגיטיגט ג' שופטים תרצה לפ'ס כראלי יצו

הים ירא נאני פיעועס פריענסע

**Raktárunkon levő
siremlékek**

minden elfogadható áron eladók.

VEISZLOVITS I.

ORADEA, Bulv. Regele Ferdinand 13. az udvarban

Wir suchen für die מים נראים הבעיל einen tüchtigen הון oder הפלה mitklang voller Tenorstimme. Bei Konvenienz eventuell für das ganze Jahr. Gehalt nach Überkommen. Nur dem zum Probevortrag Berufenen werden die Spesen vergütet.

Orth, Isr. Kultusgemeinde
Arad